

БІБЛІОТЕЧНИЙ ЖУРНАЛ.

Орган Співробітників
Всесвітньої Бібліотеки України
при У.А.Н.

ч. 8-10.

Київ, 1925 р.

Видруковано в Грудні на машинці
в 5-ти примірниках.

1. С. Р-ий —	-Начерк з історії книги на Україні. Московські стародруки на Чернігів- щині	3-16
2. М. Ясинський.	-Українська книжка, як поняття	16-20
3. Н. К.	-В справі опрацювання цінних для відд. Україніка бібліотек	21-25
4. Н. К.	-До питання про українські псевдо- німи	25-29
5. Ю. И. Дяківський	-Про зводний каталог ВБУ та інших академічних бібліотек України	29-32
6. В. Козловський	-Географічні індекси України в де- ятковій системі	33-41
7. М. Сагарда	-25-річний ювілей Спілки німецьких бібліотекарів	41-44
8. В. Козловський	-Зводний каталог закордонних періоди- чних видань по медицині, що одержа- ні в бібліотеках Києва за 1922- 1925 р.р.	44-48
9. О. Полулях	-Як співробітники ВБУ використовуву- ють Кабінет Бібліотекознавства	48-55
10. — * —	що читали співробітники В. Б. У. з літе- ратури книжки відділів за час 3 1/4 - 1/2 - 25р.	

II.

1. Із РАДИ БІБЛІОТЕКИ за термін від липня по грудень 1925 р. -	-отр. 56. - ххх - ст. 60. - хх - 61. - М. ЯСИНСЬКИЙ. - М. М. Куцаєв -	
Книга, як поняття й предмет науки та бібліографія, як докумен- тальна наука про книгу - ст. 61. - М. ЯСИНСЬКИЙ. - О. М. Маєлова -		
Рукописна книга - ст. 64. - Д. БАЛИКА. Вивчення українського читача. / Бібліограф. показник, що його складено по матеріялах ВБУ / - ст. 65. - Н. Г. КОЗЕЛЬ. Українознавчі видання, що їх було заборонено на терені України / в складі колишньої Ро- сії / - ст. 77. - 3 НОВИХ ПОСТУПЛЕНЬ до Кабінету Бібліоте- кознавства / з I/X - I/XII. 1925р. / - ст. 85. - ГРОШОВЕ СПРА- ВОЗДАННЯ Редакції - ст. 86. -		

- : - : - : - : - : -

Серпень - Жовтень 1925р.

4. 8-10.

С. Р—мъ

На черк з історії книги на Україні.

ДРЕКОВСЬКІ СТАРОДРУКИ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ.

Питання про рух книжок старого друку в Московії на україн-
ну належить до питань цілком нових, недооцілених, що до їх
ще майже і не доторкала рука бібліографа-дослідника й ро-
бота в цьому напрямкові нашого книгознавства майже і не по-
чинялась. Явище це цілком зрозуміле, бо "книжку у нас, як
влучно опостерігає один з дослідників книжного руху в старі
часи взагалі, студіювали переважно з боку глибочини її ідеї,
а не з боку широчини її розповсюдження серед маси, що її чи-
тає" /- по-перше, матеріял, що розповсюджується стосується до
з'ясування цього питання, не оприяє дослідникові через свою
занадто велику розпороченість, а по-друге - дріб'язковість,
точніш непомітність. Коли такім станом нашого стародруку вза-
галі, то стародруку вжитку церковного тим більше, не дивлячись
на те, що матеріял, і в кількості порівняючи досить значний,
звичайно, шляхом уважно-марудної праці, можливо все ж таки
вишукати по наших старих календарях певної місцевості, по па-
м'ятних книжках тієї чи іншої єпархії, єпархіальних відомо-
стях чи "Ізв'єстіях", по історично-статистичних описах де-
яких з єпархій, може і не надто докладних, не зовсім уважно
оброблених, аджеж таких, що дають чимало відомостей про книж-

ки по церквах України.

Коли поставити це питання з навпаки - про рух наших стародруків на Московську терню, виявиться, що й ця справа теж тільки до порушено. Перший крок до освітлити це питання зробив П.Д.Чечулін у "Біографічному" 1888-го року^{х/}; сім докладні відомості з приводу руху наших стародруків по Московії, повні внутрішнього інтересу до заповітрень новими ідеями напів дикунової Московії ХІІ-го сторіччя, дає Н.Шляпкин на стор. 118-122 тільки до зазначеного цього дослід. Він власне й є перша спроба вирішити це занадто інтересне питання, що його, на думку автора, "остаточно з'ясувати можна лише тоді, коли видрукувати всі дані з докладних описів всіх манастирів і всіх писарських книг, до однієї людини над силу".

Московський стародрук, що є початку й у себе був книжкою трохи не дивовижним, Україні був майже не знайомий^{хх/}, потреби в ньому вона не відчувала, бо Україна ж, а не Московія вела перед до до справи друкарської, Україна ж несла світ знання до москвитів, які ще довго перебували у нас в "отані учнях". Як відомо це була ціла доба занадто інтересних духово-освітніх взаємовідносин між Москвою й Україною, коли на чолі їх стояв наш стародрук, що був різноманітнішим, змістовнішим, фарбованішим, освітнішим порівняючи з стародруком Московським і до його вимоги самого життя невинно-настирливо просували на Московію. Інтерес цієї доби, на нашу думку, й міститься переважно в особистостях двох течій, так би мовити, течії влади, уряду, до заповітрень були суто негативними, погордо-презирливими

х/стор. 350, 372.

хх/на Чернігівщині, напр., і стародруків Московських першої чверті ХІІ-го сторіччя знаходимо лише чотири: три євангелії /1607-го р., 1611-го й 1614-го років/ і вказівку на мінії 1610-го року. І зовсім нема видань кінці ХІІ-го стор.

поглядами на "черкашенек" взагалі в течії сім'я-менш свідомої людності, того життєвого загалу, до він куче, плекає и підносить життя людини на вищій ступінь існування розумного створіння. Цим ополученням заборон, утисків, переслідувань нашого стародруку з боку вищої влади церковної з певними полекшеннями, ухилами в оік вимог життя и позначається перша доба історії нашого стародруку на Москві, до почалає припадним автодає 60-тьох примірників Учительного Євангелія Кирила Транквіліона-Ставровецького, продовжувалає утисками особливо за часів патр. Іоакима /1673-1690/ и закінчилає планомірно-ворожими заходами проти нашого стародруку Петра Першого. Але боротися з вимогами життя було владі Московії над силу: просування нашого стародруку зовди, почавши свій рух з маленького, ледве помітного струмочка, по волі набуває сили и значіння, викликає серед сім'я менш свідомих московитів пошану до себе, їм цікавляться, намагаються придати, прочитати, навіть думки свої з приводу його виловити.^{х/} Шляхом подарунків від авторів, нависноної купівлі, зчаєста таємної, окремого переписування під впливом особистого зацікавлення стародрукарський наш струмочок на Московії перетворюється на глибоку, розлогу річку з численними допливами.

Але що не зійти з нашої дороги, муємо зазначити, до вказівки до цього важливого питання дає, крім И. Шляпкіна /стор. 72-122/ ^{хх/}, ще В. Емигори - "Книги кієвскої и львовскої печати въ Москвѣ въ третью четверть XVIIIв.". "Книговедѣніе", 1894г., кн. ІА-Х; і О. Огоновський - "Исторія литературы русскої ч. І Львів 1887, силу-силенну матеріялу можна набути також з відомого досліді К. Карламповича.

х/ див. К. Карлампович - стор. 449 і далі.

хх/це - власне уважно окладення хронологічний показник книжкам і рукописам, до якого завітали москові, проточившиє зовди з Польщі, Литви, Білої Руси, України.-

Але з упливом часу, з повільним екасуванням само-
го внутрішнього змісту підстав ополучення України з
Москвою / "рівної з рівною", з заволодіння "пунк-
тів Хмельницького", особливо ж з часів екасування не-
залежності церкви нашої / 1636р./, через централізацій-
ні заходи Петра Першого та Катерини Другої малюнок
різко и різуче одмінюється. Вищі шари духовенства, що
опочатку "окоріш смерть прийняти погоджувались, ніж
митрополита з Москви" х/, - зараз дооре коли лише зви-
чайною самодухією до набоутності сатківщини своєї
проняті, а не ницим плазуванням перед Москвою, геть-
ман з військовою старшиною, пригноблені и приголоблені
прикриди опогадами и наслідками "шведської інкуроїї"
и зв'язаними з нею подіями, справою Н.Полуботка, загаль-
ною тактикою "лиончого хвоста и звірячих зубів" до до
України Катерини Другої мусять новчки коритись. Діа-
оніють по-волі, по-троху, самим ходом родіи оприяла
утворення нової інтересної постаті українця, що замість
кунтуна натяг відмундір, шапку переміння на бриль, під-
битий чуб на штучну кошу, козацьку шаблю на куцу шпа-
гу.

Звичайно, книжка - цей опоконвічний чужини саро-
метр політично-громадських настроїв, великий чинник
культурного впливу, знаряддя думки людської глибоко
відчула на собі всю ливооті цієї дови. Утиєки друко-
ваного на Україні слова стають систематичним, плано-
мірним, наотпрливіш, доливаним і заганням нема вже
ніюця. Панує одна о,вора дієоніють, що відомивається
и на нашому стародрукові и впливає також на настрої
мешканця, що раніш олоче, при нагоді, під час потреби,
набував мого престо, без підосріння и заповзятости.

х/ С.Солов'євъ. Історія Росії, т.ХІ ст. 210.Спб.1861.

- 7 -

Спробуємо загальними штрихами накреслити етапи цих утисків, вплив їх на мешканця України, і в зв'язку з цим позначити ті шляхи, що їми йшли - простували до нас стародруки з Московії.

В історії письменства взагалі, в історії друкованого слова у нас зокрема дова Петра Першого має декілька надто інтересних років. Нагадаємо насамперед рік 1701-ий. цього року роздратованість його дуже частими памфлетами підказала йому відомий указ про заборону всім взагалі ченцям писати по кельях щонебудь, мати атрамент і папір: "монахи в кельях никакових писем писати власи не имѣтъ, чернилъ и оумаги в кельяхъ имѣти да не будутъ, - ^{но въ трапезѣ опредѣленное число для писания будетъ} - и то съ позволенія начальнаго".⁴ це перші каидани загальної вільної думки. далі утиски безпосереднє стосується України. Од 1720-го року 5-го жовтня и 22-го грудня маємо укази такі:

1/ "въ Кієво-печерской и черниговской типографіяхъ вновь книгъ никакихъ, кромѣ церковныхъ прежнихъ изданій, не печатать, да и оныя церковныя старыя книги для совершеннаго согласія съ великоросіиокиими такими же церковными книгами справливать прежде печати, дабы никакой розни и особеннаго нарѣчія во оныхъ не было; другихъ же никакихъ книгъ ни прежнихъ ни новыхъ изданій, не объявляя оныхъ въ Духовной Коллегіи и не взявъ отъ оной позволенія, не печатать, дабы не могло въ такихъ книгахъ никакой церквѣ восточной противности и съ великоросіиокою печатію несогласія произойти"...^{xx}/

2/ 22-го грудня гетьман Скоропадський одержав указ царський, що забороняв продавати книжки політичного и історичного змісту друковані без дозволу Духовної Коллегії Київської Печерської и Чернігівської друкарнями; звелено їх негайно конфіскувати на випадок появи їх з метою продажу.^{xxx}/

Мимоволі тутечки пригадується и ще один указ од 26 грудня тогож року. мають і це розпорядження Катерина Друга згадала, коли, при нагоді, з ідкою глузливістю з приводу раптового жужмом переведення реформ Петром, висловила свою думку:

х/П.С.З. IV, №1835. Скабичевскій. Очерки истории русской цензуры. Спб. 1892, стр. 4.

xx/ Проф. Н. Петровъ. Акты и документы, относящиеся къ истории Киевской Академіи /1762-1796/ т.У. стр. 164.

xxx/ К. Карламповичъ. Малоросіионое вліяніе на великоросіиоскую церковную жизнь. Казань, 1914, стр. 787 прим. 6.

"він і сам добре не знав які реформи слід перевести, яких слід уникнути"...

"Во ~~во~~вхъ монастыряхъ, читаемо ми в цьому указі, обрѣтающихся в российскомъ государствѣ, осмотрѣть и заорать древнія жалованныя грамоты и другія курьезныя писъма оригинальныя, также книги историческія, рукописныя и печатныя, какія гдѣ потребныя къ извѣстію найдутся" ...х/

Катедра Київська що одержала про цей указ губернаторське повідомлення, мала окремого виконавця цього розпорядження: з метою прискорити справу оповіщення, до Києва надіслано було "райтара" Гр. Бершова. Він мав "подорожню" и указ "Катедрі Києвской о собраніи древнихъ жалованныхъ грамотъ и другихъ куріозныхъ оригинальныхъ писемъ и книгъ историчныхъ, рукописныхъ и печатныхъ, какіе, гдѣ оуть, сооравъ прислать въ Кіево-губернскую канцелярію", його повинні були настоятелі манастирів "вскорѣ угоостивши", "як найскорѣй", не медля и мало", задовольнити утриманням і підводою до найближчого пункту. Під погрозою штрафу и "неполажного безотпустного наказання аще кто умедлит" мусили о.о. ігумени присилати всі ці скарги "через нарочного свого законника честного и знатного всяк з свого монастира наибоардзо в канцелярію", звідки їх надсилатимуть "до канцелярії Правительствующего Сената" хх/. Як в межах України виконано цей указ, що саме і в якій кількості було зіорано, які наслідки цього раптово-несподіванного розпорядження - нічого і ніколи не відомо... Напевне ті стародруки наші, що їх оільш-менш можна було вважати за твір історичний, вилученно старанно, як і рукописи: и дова була суворо-жорстока взагалі, и указ Катедри спонукав "як найскорѣй" монаршии премоушнѣйшии указъ исполнячи, вѣрно и ненарушимо по-

х/П.С.З. №3693 С.Соловьевъ. Исторія Россіи съ древнѣйшихъ временъ. т.ХУІ стр. 317.

хх/ Киевская Старина 1891-и годъ, кн. 7.

знаходити " ... понеже оне дѣло есть монаршее"...

Наочно може переконати нас у цім лиха пригода, що околалась 1724-го року в Чернігівській друкарні. На підставі указу 1720-го року Синод 31-го серпня 1721-го року, з свого боку видав указ, що нові видання старих церковних книжок друкарень київо-печерської і чернігівської лише тоді ишли на продаж, коли до Синоду наділятимуться два примірники з метою порівняння, "чтобы розни и оубоаго нарѣчія никакого не было". Керуючий чернігівською друкарнею не виконав цього указу Синода - його оштрафовано на тисячу карбованців, а друкарське майно і приладдя заорато до Московської друкарні. Того ж року також карою /штрафом на 1000 каро./ покарано і лаврську друкарню за надрукування тамечки без дозволу Москви Тріодь, що її тотожність тєсту засвідчив архимандрит.

1727-го року Печерський намісник Роман Копя, коли підніс цареві де-що з місцевиx святців і видань, просив дозволити друкувати і продавати, уникаючи Петерсбурзької і Московської тяганини, ті книжки, що раніш Лавра друкувала і без заборони торгувала їми. На це відповідь дано таку: новий Заповіт Лаврського друку 1727-го року, що тотожність його з друкованим у Москві 1725-го року, засвідчено - вільно продавати нарівні з іншими перевіреними на Москві виданнями, всі ж інші книжки, нехай вони навіть однієїньку "передмову до чительника" окрему матимуть неодмінно надіслати на перевірку, по два примірники, до Синоду. Не забудемо, до речі, і тієї пригоди, що за рік перед цим трапилаx з окладеним митроп. і Крековським акафістом вкн. Варварі: надрукувати його в Лаврі було дозволено, але виключно з умовою перекласти "на великоросійское нарѣчіе". Лаврська друкарня здавна задовольняла потребу людности в календарях друкуючи перекладені польські календарі. Приокінавшиx до змісту цих календарів /" марних, неправдивих, нікчемних через астрологічні орехенки, богоборні і безвірні, що йдуть воупреч з ідеєю Промисла Божого "... /докиливе око Московії взя-

ло під своїм захистом Господа Бога и висловило оувору догану Лаврі /1735-го року/. "це була велика моральна поразка ідейно-релігійному впливу лаври и науки" на думку відомого дослідника нашого впливу культурногох/. Одночасно Москва старанно охороняє навіть од цих виголошуваних наших книжок свою людність, вважаючи їх і в цьому вигляді заповітними: маємо два укази Синоду /1730-го и 1735-го р.р./ чернігівські друкарні, що їм дається дозвіл на друкування тутешки книжок лише "для удовольствованія токмо тамошнихъ людей".х/

Тому що указів центру майже однаковіснийкого з наведеними вище ще є чи мало, ми обмежуємось лише простою їх переліком, беручи їх з такого оуто правдивого джерела, як Н.Петровъ.хх/

З наказу Синоду 21-го верезня 1755-го року Лавра повинна переробити на Московський кшталт "четы минеи" Дм.Ростовського и Печерського Патерика. Листопаду 9-го 1766-го року "оостоятельно предписано" тім ж Лаврі "чтобы впредь в типографіи тая Лаври печатать и на продажу употреблять одни тѣ книги, которыя въ Московской типографіи съ аппробаціи Св.Синода печатаются".

Не звертаючи уваги на те, що оукварі московського друку через незрозумілість овою ходу серед українського льду не мають, дозволу видрукувати наші оукварі Лаврі не дають /1769-го р./. Гавриїл Кременецкий, мітрополіт Київський, 7-го травня 1775-го року одержав указ Синоду такого змісту: "чтобы несходотвенныхъ съ воходящими изъ Московской типографіи книгами

х/К.Харламповичъ. Малороссійское вліяніе на великорусскую церковную жизнь. Казань 1914. стр.738, прим.3.

хх/Актн... т. II стр. 163 ; т. У стр. 165 ; т. ІУ стр. 196-197 ; т. У стр. 166.

въ народъ выпускаемо не было ... и ни въ чемъ ни малѣйшей разности не было... что же касается до издаваемыхъ вновь книгъ, то оныя исправя, не печатаа, прежде присылать къ разсмотрѣнію и апробаціи въ Св.Синодъ непременно".

Того ж саме вимагає указ Синоду 1700-го року и од мітрополита Самуїла Миславського - " въ томъ имѣѣ найбѣгчайше смотрѣніе, чтобы никакой розни и присавки и въ ологѣ рѣчей перемѣны отнюдь не было"...

Коли сполучити вражіння од загальних централістських заходів на мешканця України цієї доби з вражінням од цілої низки тівок и до наведених фактів з сумного життя нашого стародруку - матимемо яскравий мальнок з історії книжки нашої на Україні на протязі XVIII-го сторіччя. Невпинно-дошкульні заходи ці мусили звичайному українському мешканцеві принажити той пагонець підозріння и сезкритичної заповзятости, до їми хворіла Московія, лихим оком поглядаючи на наші культурні скарги. Тому не дивно, що своя рідна книжка, остільки люба й приваблива в попередні часи, тепер ніби загорожується легеньким шилом заповітреного недовір'я и ляку перед цією нівелюючою міццю Москвою. Ось чому цей український мешканець тепер і не від того, що придбали євангеліє або мнію и тріодь, не лише в Київі або в Чернігіві, а и там, де єко, в Москві, або, по приказі, "лихо було тихо".

II.

Спробуємо відповісти на такі запитання що до історії Московського стародруку на терні України: а/ яким саме шляхом просувався цей стародрук до церковного вжитку в межах Чернігівщини, б/ з якого часу можна помітити цей рух, чи набуває він значіння особливої ваги и коли саме, в/ які саме шари людности купувать московський церковний стародрук, постачають - одірують його.

Найдавнішим шлях, до їм докотилась певна кількість стародруків з Москви до Чернігівщини, суь шлях, про значіння якого находимо вказівки у цитованім не раз творі К.Харламповича.

Московія здавна знала так званих "просителів милостини" з різних сусідніх країн. це були переважно ченці вбогих монастирів тієї сурхливо-непокісної доби, до позначало вона шаолеш та оагне-том, гарматом та рушницем, пожежами, голоднечами, *поплицями*. допомога грішним инколи, а головним чином різними речами церковно-богослужбового вжитку, також і книжками свого друку, оприяла тому, що стародруки з Москви просувались майже з кінця XVI-го сторіччя не тільки до будь-якого монастиря чернігівщини чи Полтавщини, але ми їх подибуємо навіть і по монастирях далекої Білїні, не кажучи вже про монастирі вбогої Білої Руси. це, так би мовити, перші злиди, чужинці, захожі по за межами власне Московії, на нашу думку, стародруки Московського походження кінця XVI-го и першої чверти XVII-го стор., що їх мали наші принаїмні прикордонні з Московією монастири, набуті саме цим способом одаровування з лаоки того чи иншого Московського царя. Занадто не часто вони мали написто - свідомство про своє походження, про свою історію появи тут, бо умови часу того не оприяли навіть коротеньким нотаткам де-неоудь на палятурці чи по соках перших аркушів, а сьожальний час звичайно не наважди мїг засерігти спогади про історію того чи иншого стародруку. Завчасна перевірка церковно-богослужбових стародруків таких монастирів Полтавщини, як Гусятинський на Липучині, Мгарський на Лубенщині, Ладинський за 10 в. од Гусятинського, звідки знаєта гуртом ишли ченці на Москву за милостинею, здається ствердила о цю нашу думку; як стверджує її и дослід цих стародруків по де-яких монастирях чернігівщини, що ченці їх ~~теж~~ не раз бували на Москві.^{4/}

х/Стародрук^{4/} Московії, що їх засерігали монастири чернігівщини, ми маємо на думці присвятити окремий на черк.

Але мов має, однією з політичне і громадянське життя, одмінливо і швидко - завжди, до їм прозвучав стародрук на Україні свої друкарні цілком задовольняють і релігійні заклади і приватних читачів. Інакше, при нагоді, коли трапляється в тім чи іншій справі ченця вищого рангу - єпископові чи архимандриту, гетьманові чи полковнику якому завітати до Москви, набуває він тамечки до церкви рідного міста, села, монастиря друковану оцірку оцілє-мєнє виразну, наочну, довісну, до пам'яті і совісальни має її мило, частіш за все Євангеліє, чим можна було о простіш до Бога нализитись, ласку його придати и опогати по собі у наслідків залишити. Звідси великого формату євангелія. Обшиті, збірка чудово оздоблені шилє тими із золота чи срібла виявлєнєми Христа /Розп'ятє асо воскресінє/, євангелістів, різно обшиті цінними камінцями, обтагнені коштовним оксамитом зеленого асо малинового коліру вони и вагнуть чимало - иноді пудів півтора-два в такому. х/

Такий другий шлях, зкоріш стежечка, яком мов до має з Москви стародрук. це, так би мовити, стародрук випадкової, приватної ініціативи на основі сучасного одріжкові релігійного світогляду. для дослідника - набагато кращий: має оцілє чи кєнє докладні написи, нотатки до відомостє не тільки о особистості одріжкє, а иноді и цілу добу.

У церкві Покровській о.Бєликої Леон на Городищині зберігається Тріодь постова 1724-го року з написом, що в його єпископськєм відчувається радість визволення в'язня далекої и жорстоко-злуторї фортеці Петропавловської....

"Тріодь постоу купилє и Ивань Янушевичь, писарь полковий черниговський, вь Москвє 1720г. февраля 25 дня по моему повелєнію, получивши овозову изъ Петербурга, вь котромь вєнєть судучи до замку и оь полковникомь черниговскимь Павломь Полукооткомь и оь старшиномь емеральномь сиделємь вь ономь годь карауломь пятнадцать мєсяцєи ; а далє я за оіє книгу вь московскєй типографіи три рубля, три алт на и дав денєги - отдалє оіє книгу до храму Покрова Богородицє в оєлє моемь Бєликомь Леонь оорєдєлєногоє".

х/ Ієколаївскєй церкви м. Іогару на Стародубщині /аршин завдовжки, 2 пуди ваги/, Ієрєнієвскєй церкви м. Іілієна /І 1/2 пуди ваги/.

де цілком інтересна пам'ятка розкритоюської ц.
м. Батурин, що нагадує нам суцільну добу останнього суд-
ді Запорожя Павла Федоровича Головатого⁴. На палатур-
ці Євангелія в аркуш великого формату 1771-го року ви-
різано:

"Оде Євангеліє коштує Павла Федоровича Го-
ловатого, козака злучи Запорожкою, стара-
нієм же ієреї Варлаама и д.м.а. Искусст-
вом мастера Івана Барановского в Москві
1775 года, сентября 1 дня"...

Які думки - крії спонукали останнього суддю на це
о іру. Сум-халь за незабутнім минулим Запорожжя, що мо-
го ось-ось зруйновано /випень 1775-го року/. Покуття
власних провин, бо так некромо йому змалював ієреї Вар-
лаам "новим старанієм" - інтересний зразок де одного
вляху прооування до нас стародруку з Москви - об'єднання
спокутати ці провини...

Втжеж одночасно з таким рухом о нас церковного
стародруку існує рух і зовсім іншого гатунку, примусо-
вого, під певним т.оненням. Це - шлях національно-ре-
лігійної зневаги, не тільки драгуючи, але и солюче-
вразливий тому, що його перші кроки помітити можна ще
тоді, коли свідомість особливості політичної, церков-
ної, побутової, свідомість національної нашої окреміш-
ності сунла, як не перед нами, а принаймні в середніх
шарах української людности. Коли 1666-го року воїна
правдами и несправдами було обіорано уловлення моско-
вії, свата гетьмана Самойловича, кн. Гедеона Четвер-
тинського за митрополіта, оборане духовенство оклало
інтересу протестатів, де, між иншим, в цілія нищі
централістсько-р.онікаційних заходів проти нашої цер-
кви підкреслює також і цей примусовий влях розповод-
ження церковно-богослужбових книжок Московського друку
в межах України⁴. На цей влях стає, звичайно, під сев-

х/ "Через тин 1790 р. впер суддя Павло Головатий, у Си-
отру, в монастирі Тобольській"... М.Ірушевички. Ілю-
отровна історія України. Київ-Львів 1916 стор. 303.

х/ "...книги наші Київські оказовано, а наслідно мос-
ковські"... Арх. М.З. Розділ ч.І т.І от. 60-61.

росеружні титанизм контру і місцева церковна влада в особі
митрополита Раїла Заборовського 1735-го року. З огляду на
те, що по церквах Київської єпархії мимомед церковного вжит-
ку "давнього негалия речень в м. о. о. розта вли в Польскою
державь печатей, в котрих многіх нехоро ка и гнаний Рик-
окоє в свідомостуванні содержати, вь многа м. о. приход-
ских, и в некоторых и м. о. тирба нахоро м. о. и потребних книг
и нем д. а. а. д. л. н. з. о. н. а. великоросійского т. п. у р. а. ко, но и
тра. о. м. о. н. о. н. е. т., а хоча гд. и н. а. в. о. т. о. т. р. о. о. л. o. i., то в т. б.
и н. з. п. р. а. в. н. o. г. o. т. у, да и з. а. л. o. о. с. в. e. т. в. a. д. i. e. ... великоросійских
же о. п. р. a. в. n. a. о. о. л. u. ж. e. н. и. k. o. в. м. o. c. i. c. k. o. n. o. v., з. a. n. i. m. н. e. o.
р. o. n. o. и л. o. o. d. a. k. o. v. a. n. i. e. o. n. e. v. e. t. o. t. p. a. v. n. e. t. o. n. ... учинить
р. e. z. e. n. e. v. ... н. a. p. i. k. i. n. d. i. у. k. a. z. u. "с. e. e. o. t. l. a. g. a. t. e. l. y. s. t. v. a. a. p. x. i. e. p. e. c. k. o.
н. a. k. r. a. p. k. o. п. o. v. e. l. y. a. e. m. ... д. e. n. e. g. o. в. k. a. v. n. ц. e. р. k. o. v. n. o. i., а о. u. d. e.
гд. н. e. н. i. v. e. t. o. n. ц. e. р. k. o. v. n. i. x., то в. o. t. e. n. e. z. n. i. x. p. o. o. t. v. e. n. n. i. x.
10 p. u. b. l. i. n. a. T. r. a. d. o. n., а н. a. o. l. u. ж. e. n. i. k. н. o. v. o. g. o. n. a. d. a. n. a. п. e. ч. e. p.
o. k. o. g. o. 3 p. u. b. l. i. ... п. p. i. o. d. a. t. i. k. n. a. m. в. k. n. i. e. d. r. u. д. e. л. п. o. k. y. t. k.и п. o. k. a.
z. a. n. i. x. k. n. i. g. в. П. e. ч. e. p. e. c. k. o. i. т. и. п. o. g. p. a. f. i. n. п. o. p. a. d. o. ч. i. o. м. o. v. n. a. п. e. ч. a. t. a. n.
н. i. x." x. / ...

Таким чином московський стародрук, до якого сама Лавра
успіли вигнати на вірці московського, простіше скажа-
ти - "друге видання московське", влада зосереджує придати
за велику ціну, до витрати пан-отцем власних коштів. цим роз-
порядженням, натурально, думку пан-отця, титара, цілого
лаврського колективу вірних захоплено повертали у бік Москви
де люди певної ідеї "вищою Євангелію огнень просвіщають,
вищою Апостола м. о. t. o. m. e. учать" x. / , але культуру якої
слід Україні зновіти.

Інтересно простежити наслідки цього указу. Ми вже заува-
жили, що як раз саме цього року, навіть того-ж 1-го вересня,

x. / Кієвоп. Старица 190 г. кн. 1. /.

x. / Н. л. п. к. н. i. x. С. в. . м. и. t. r. a. n. c. p. o. c. t. o. v. s. k. i. a. и o. g. o. в. р. e. m. i. . c. t. 235.

- 40 -

то їм помічено уклад в катедри, одіорано отародрук
біленські и львівські од усіх церков и. борани, як
про це свідчить арх.Філарет. не засудимо, до до 11-
ої ж київської архієпископії належали також округи
Козелодька, Ніжнєвська и ціла низка манастирів /мак-
раковський, Батуринський, Петропавловський, Глухов-
ський/, звідки теж мають чимало чого було видруковано,
що отародруків в білїни и львова тут немає де зов-
сім, а де їх надто не багато можна знайти.

- : - : - : - : - : - : - : - : -

М.Монішані.

Українська книжка як поняття.

В зв'язку з українізацією в бібліотечній і бібліо-
графічній літературі почали все більше і частіше зга-
дувати про роль и значіння української книжки. Для
нас важко в цьому культурно-політичному процесі ви-
клучно значіння української книжки. Але ми не знаходи-
мо виразного визначення змісту поняття - українська
книжка. Потребно ж визначити його не окрему однією
українознавчою методологією. це питання щоденної
практики робітників книжки. Крім того повинна стати
в розумінні - що є українська книжка - потрібна и в
загальному нашому культурному побуті. як наприклад,
до чого може призвести брак чіткої українознавчої
термінології, може вказати на листування між Ларко-
ном і Ленінградом, про яке розповідає на сторінках
"Нової Книжки" /ч.4-6. 1929/. М.Якович. В Ленінграді
на цих царських листах згорано було значну кількість
українознавчих рукописів, між ними и деякі рукопи-
си про українську нову літературу. до Ленінгра-

ду було кожен раз, і в тому випадку відшкодувати
уся, якому було доручено одержати угадані рукописи. В доручен-
ні було навіть ці рукописи вказані. Директор бібліотеки,
який наводив ці рукописи, не того, щоб відати п'ять ро-
зних нових книг, а лише одні, до яких зазначено, що то це
є українські рукописи.

Якщо ж це, до того ж, так, то прийшли ті до вираження,
якщо в оному розпорядженні таку невизначену термінологію, але
дає нам деяку ідею, що значення і наслідки в науці і в практи-
ці мають до значення різних українських ідей, яких ми
зустрінаємо навіть в наших книгознавчих виданнях, неприємно.
Немає ж нічого уявляти, щоб це якесь одне поняття в од-
них зміст, але ж не можна вважати за таку отакі, коли
жестами одні го-кого-ось змісту виваляють різні поняття,
до яких одні окремих зміст, але виваляють одне поняття, яке
не має двох різних значень.

ЯКУ Ж КНИЖКУ ВВАТИ УКРАЇНСЬКОЮ.

Що відповісти на це запитання, згадуючи коротенько на-
тому матеріалі, який дає нам наша книгознавча періодична лі-
тература, дещо зворотно до різних народів, приймає її де-ких,
і поглядаючи, які зміст вони означають відповідно до нашого -
української книжки - і нарешті проаналізуємо саме отаке - кни-
га.

Що стосується української книгознавчої періодичної літератури.
Покинувши від полтавського "Літературного огляду" і "Книжаря",
переходимо до "Літературного вісника", "Книги" харківської, "Го-
лошу друку", "Книги" і "Книжки", а також "Українського книго-
знавства" закордонних і наших "Нових книг" і "Бібліоло-
гічних вісників" - ми не знаходимо жодного подібного до аналі-
зу поняття - українська книжка. Замість цього різні ви-
слови: наша література, "літературна книжка", "українська
книжка взагалі і чиста українська література", "книжки на ук-

раїнок і гові, які ми українсько мовою", "по украї-
нськи", де з одного боку. З другого - українською
звуть українським книжку /С.Паніч - Книгарь, ч. 3
1 20, а також П.Рудик - Вісник. Вісти, ч. 1-2, 1922,
в тому місці, де він говорить про "українську бібліо-
графію", хоч по-суті треба було б говорити про украї-
новизну бібліографію. Разом з цим повна увага внось-
вачи вже в "Книгарі" в статтях С.О. Шеремета, Л.О. Мохач-
ка, М.О. Саліновського зустрічаємо назву українська кни-
жка значно для книжок, що виходять українською мовою.
/Книгарь ч. 5, 1922, 27-28, 29-31/. В цій справі так само ро-
звивається української книжки теж тим далі набуває горо-
висті, але хочемо в одному з останніх номерів "Нової
Книжки" /згадане вже ч. 4-6/ тричі зустріти вислів -
українська книжка і кожного разу в іншому розумінні.
С.Паніч так за українську вважає книжку українською
мовою, Л.А. Малика - книжку, що вийшла на Україні /по-
різниця ст. В. Ігнатієва в "Книзі" Л. 1923, 123 /, про
статтю М.О. Шеремета ми вже згадували. Така розбіжність
думок, що до поняття, яке вважається на це таким явищем.
Як же в інших народах. До розуміння розбіжності, коли
згадується "русская книга". Який обсяг поняття - *Knielka*
Polska. До розуміння німці в словосполученні "Das Deutsche
Buch". Про окремий розуміння думку розбіжності візьмемо
статистику "Русского отдела" міжнародної книжкової ви-
ставки в Амстердамі 1914 р. і в Амстердамі 1922 р. в пер-
шому, що відноситься до царських часів, за "русским" вва-
жали всяку книжку, що вийшла на території тодішньої Ро-
сії і крім того книжки, що, хоч і вийшли в Галичині, але
мовою, як вважали тоді розбіжності, руською, наприклад, в
обсязі Апостола 1771 р. згадані. У Амстердамі в 1922 р. кар-
тину було інше. За російською думкою "русский" виключа-
но російськомовні твори, тому що руською мовою не вважали

на оуругатах: "бістел" Одерських та "зорьок" Вілоруських. до до полків, то, судячи по їх бібліографічному виданню *Przewodnik Bibliograficzny*, вони не вживають виразу "Polska Książka" для іншої книжки, крім тої, що вишла польською мовою. Поляки, коли говорять про книжки російські, єврейські, українські, розуміють книжки російською мовою, єврейською, українською. Тепер про німців. На тій же Лейпцізькій виставці в 1914 р. німці, коли виставляли "Deutsches Buchgewerbe" то показували книжки німецького виробництва, то б то виключно німецькою мовою, незалежно від місця видання /*Ämtlicher Katalog internationaler Ausstellung für Buchgewerbe und Grafik Leipzig 1914*/. В 1924 р. ми зустрічаємо в німецькій практиці вже до-се лише. За "Das Deutsche Buch" вважається книжка, що вишла на території Німеччини, незалежно якою мовою. Нам трудно було ошукати причини, чому в наші часи німці так широко розуміють поняття "Das D. Buch." - /див. *Das Deutsche Buch-Monatschrift Leipzig 1924*/. Оскільки все ж цього широкого розуміння німці не завжди додержують /*Deut. Literarisches Zentralblatt*/, нам здавалося би доцільним не робити якихось висновків до до сучасної німецької практики. Інша річ практика польська и російська. цікаво підкреслити той факт, що и поляки, и російне, хоч живуть в різних політично-соціальних умовах, то ино и однаково визначають назву книжки в залежності від мови книжки. Для росіян в наші часи, як ми бачили, "русская книга", то книжка російською мовою. Те ж до до польської, української і всякої іншої книжки. Поляки визначають той же предмет за тим же методом. В чому тут річ. до до росіян, причина для нас ясна. В умовах СРСР нема місця, доо на підставі права можна було переводити національну рівеляцію. нема місця також і для великодержавної термінології типу царських часів. польська практика теж до певної міри ясна. Своєю великодержавністю поляки охоче демонстрували о, але фактично і х державність далеко не немічна и не визнана за міцну ідею ідеями культурами, до мають місце в її межах. В другого боку тут помітна певна традиція від

тих часів, коли найомільш реальним було визначення за польську книжку тої, що виходила польською мовою, як і єврейською, чи українською в залежності, якою мовою ці книжки виходили.

Як же бути на Україні. Який приклад для нас найомільш підходить. Його до не великодержавний принцип царської Росії повинен визначити основнє поняття "української книги" не кожна книжка, що виходить на терені УСРР ми можемо звати українською, а тільки ту, що мовою своєю є українською. Ми менше чим хто инший можемо поспиратись і на нашу культуру перевагу над нацменшостями України і тому повинні точно обмежити поняття - українська книжка - книжкани, що виходить українською мовою.

цьому не протирічить і етимологічна природа слова - книга. За думкою Міккола, що її поділяють тепер і инші авторитетні мовознавці, слово книга запозичене з аорійського "Кішкки", і значить "печатка", "знак" /зовнішній/. /М.Кураев - книга, як поняття - Л.УНІК.1925, 5 ст./.. Отже те, що в першу чергу опреділяє книгу, як українську, чи иншу, є до-ої зовнішнє, а таким очевидно и є літери тої мови, якою видано книжку. Виходить, ер-згідно цій етимологічній теорії, за українську книжку слід вважати ту, яку видано українськими "знаками", то-то українською мовою.

що ж до инших висловів: українознавча книжка, крає-знавча, *ucrainica*, книжка на Україні, то про перші три ми говоримо в иншому мюці, а четвертий не потребує поясень. Його и слід вживати завжди, коли говорять про роботу в книгах, що виходить тепер на Україні, незалежно якого змісту и якою мовою.

і некої скорості думи діяти. Експеримент в цьому оточує-
знавотва, а ніяк придатний для практичного, хоча і рідкого,
вжитку.

Після довгих міркувань та осьго сраць, було вирішено таких
поміток не робити тому, що всі ці оточує повинно обробляти,
і одні компютери. Але згодом дійшло до оточує інклікала
розпорядження на публікувати в ній книжок в масовий обсяг. І тепер
це діляком практиці потреби настільки ставати до питання знов
бо як-то книжки не видавати, то до видачі їх топографічних чи-
сових випускати не треба. Як же ти треба в кільком людям, то
задовольняти багато, писати, які треба випускати, а які
ні. Пам'ятати, що після від 1500 до 1600 на сраць в та від
1600 до 1609 на сраць А випускати не треба - це річ неможли-
ва. Так як в ній в книжці кільком людям примітки за ції чно-
ва і пам'ятати, що кожен раз, як підходи до каталогу Україн-
ка, не забути виписати ції примітки і по разі звірити з ними то-
пографічні числа на картках - це теж річ неможлива. Навіть для
опіроостників від України, коли вони звіряють книжки з ка-
талогом, то виділити дусети, на звітливо незручно носити та-
кі примітки, і не можна покладатися на пам'ять, що такі-то чно-
ва за дусети виписати не можна. Отже такі примітки дали б змогу
уникнути зайвої витрати часу та енергії. Зробити ж їх треба не
легко, бо робота над картками, то призначені для асортиментного ка-
талогу, а поки що складають топографічний каталог, зайвого часу,
як як ви це розумієте одразу, не зображає в собі. На тих же
картках, то їх вже вміє з опотематичним каталогом, одні люди,
виписати та складати картки по термі, можна зробити помітки і
вписати картки знов у каталог маючи за і робити довільно, а може
і менше. /Інші люди, при цій роботі могли було б домістити,
оскільки часу зображать такі помітки/.

До того ж, у групах оточує, то тут вже ніякі міркування.
Такі примітки дали б змогу зобразити ділянку цих оточує, не
зображаючи їх в каталогі з нові у від. Українська. Бо коли б такі,

помітки: з о-ки "про віні", з о-ки "лазна", з о-ки
Стопаненка і т.д. зросли, опрацювали літературу,
і періодика і загальний відділ і відділ бібліотечнознав-
ства, - а це зрости легко, бо на кожній книжці є штамп
бібліотеки і етап асоціації власника, - то тоді на-
шні книжки у відповідних відділах, ми зберігали у ці-
лість кожної бібліотеки. Звичайно, питання муонть
бути поставлено принципово: чи треба державній бі-
бліотеці України зберігати хоч в такій формі, біб-
ліотеки, що добре підпорані в сою "Україніка", як
бібліотека Стопаненка чи до неможливі і були відрані а-
людьми, котрі багато зросли для України.

. В практиці, в аналогічних випадках, здійснено три
основних типи відношень до бібліотек. Перша - це від-
новлення бібліотеки, як до бібліотеки генія, коли не ка-
хути в а про збереження цілості в найменших дрібни-
цях, кожна книжка опрацьовується дуже глибоко, зазначаю-
чи, які сторінки були не розрвані, які помітки зро-
лено на полях, та які рядки підкреслено, відзначаючи
околічності, привіта колишніх власників і т.д. Таке
відношення бачимо в Росії до бібліотеки Пушкіна та
Толстого / Толстовська бібліотека, 1913, стр. 67/ і а-
нало до бібліотеки Хв. Ломка.

Другий тип - цілком протилежний. це відношення,
крайно воного оканяти, варварське, до наляокравиде ви-
явилося в праці з бібліотекою Дідро. Коли до бібліо-
теки, до отого ж в гоміти охоранності в Єрмітажі, було
в 60-х роках минулого віку перевезено до Російської
імперської бібліотеки, ^{не мають} то, її каталогу, складеного за
самого Дідро, розсортували книжки і взяли з відповід-
ними відділами імперської бібліотеки. Таким чином біб-
ліотеку Дідро, до нас звичайно зросли на полях помітки,
розпорядилися загальною вою її бібліотечною бібліо-
текою 1917 г. кн. III стр. 47-51/.

Третій твір - розповідь про діяльність бібліотек, коли бібліотеку
виплатного культуру, і цілком грошова культурна справа
вважається за пам'ятку культури не тільки для одної людини, але і
для всього культурного шару суспільства певної доби, і зобри-
гається дуже цінною пам'яткою. Що далеко не завжди за-
значається, коли бібліотека когось з нас та інше, що опра-
цює ^{в Києві у-м} під етикою літератури та графіки чужої.

Цей твір, хоча він невеликий, але він є одним з найбільш
важливих. Він, наприклад, зображає діяльність бібліотек на картках,
розстановку літератури по різних відділах бібліотеки, що уник-
нути певного діючого в загальному плані цієї бібліотеки.

Третій твір - виділення бібліотек, та асоціації на карт-
ках зображення суспільства при цьому / ставлять, як неодмінна
умова творця /, і значення є не дуже велике для великих біб-
ліотек. Але якщо дивитися на певні бібліотеки і навіть на ок-
ремі книжки, як на пам'ятку відповідної доби в розвитку україн-
ської культури та її діячів, то треба, встановивши певні моменти,
розбити в певного певну асоціацію при опрацюванні тих цінних
комплектів, що вступили і вступили до цієї бібліотеки. Це
дасть змогу розділити окремі відповідні бібліотеки і ^{крім того} також ін-
дивідуалізацію книг забезпечити кращу збереженість їх на май-
бутнє.

- : - : - : - : - : -

М.К.

до питання про українські поезії.

/В порядку обговорення/.

В певній роботі питання про поезії, як чергову тему для
встановлення було наведено в.о.повітові, де на певних об'єктах.
Одного часу встановлення цього ^{питання} не закінчено, - практика ж увесь
час проводиться така:

Коли на певній території поезії автора і діалогу пр. закін.

то на привіді п'ятого основна карта, а на поведо-
нім повилкова. Коли дізнано привіда не зазначено, -
книжка опрацьовується тільки під поведонієм.

Так праця ведеться в відд. Українців, до мене сагає
то старої літератури, видрукованої під поведоніями.
Ці поведоніи часто и гуто належать видатним україн-
ським культурним діячам, але дуже мало відомі широ-
ким колам читачів, і твори, підписані тільки ними,
здебільшого не звертають на себе ніякої уваги читачів.
Ще гірше: не завжди люди сілих-моях причаєні виачон-
не української літератури, можуть оджукати потрібний
твір, коли його видано не за іменем автора, а під
поведонієм. Справедливість цієї остинної думки до-
водить бібліотечна практика. Цю уповинтню я в пер-
шому було зроблено таку маленьку опросу. Я взяла ві-
сім поведоніів і запитала 15 чоловік студентів, ко-
му вони належать. Ці поведоніи / я пам'ятаю - дра-
гоманова, Іоренія Галка та Іван Богучаров - Коотона-
рова, Іродчук - Куліша, Іасіль Чалченко та Іартови-
- Грінченка, Паресандя і Оліковенко - Конюсого/ ви
біраєш за двома принципами: 1/ поведоніи видатних
наддипрнциів, до можуть бути більш відомі нашим чи-
тачам, 2/ поведоніи письменників, більш відомих під
окремим ім'ям. Поведоніів тих письменників, до більш
відомі під цими поведоніями, я не спраа тому, до
читачі так і вжукатимуть їх під поведоніями./наліть
сілше. Ні один з 15-ти чоловік, до я їх запитала,
не шукав си Іосі Українці, Марка Ловча, Олени Пчія
ки та днпрсові чалли під їхніми дізнаними привідами
Здебільшого ці привіди були їм зовсім невідомі/.

Про належність вищраєних таким вином поведоніів
я запитала 15 студентів III курсу літературного фах-
лу Київського Ліо. Дивидості до поведоніи драгома-
нова знала тільки 1 людина. поведоніи Коотонарова-

- Іорекі І. Гала знову в доповіді, там де у першій - ніхто. Псевдонім Каліва - в. о. о., три слова - бартовни та чаленко - по 2 людини, Комисарного - бартовни - в. о. о., о. о. о. о. о. - ніхто. Для експертів - українців; з них 10 чоловік в села / але мають хорошу освіту/, а 10 - в міст. З цієї кількості в цьому, яка в воєнний час була, що в воєнний час була знатно, до цього часу українсько-студентське гасло до української культури.

Нарешті виступили треба виступити їх в цю культуру, наприклад до них українську книгу. Вони в записі до цього суду розкриття псевдонімів.

Показували українських псевдонімів готувалися тепер німало. Так маємо відомості про "Словник українських псевдонімів, анонімів і криптонімів", складений до 1913 р. д-ром Кувалдою / філологом іні Візти, ч. 7/, про показували, що в записі ін. казалися, в. о. о. о. о. та Кришківки / див. там само/, та по дачник Карюка, до цього псевдоніми українських дівчат революційної доби. Але ж не в тому, коли їх суду виводило, та оскільки вони були зручні для подальшого практичного вжитку офіційного каря і нічого. Во ж не можна сказати, що суду добре користуватися деякими російськими показували, як Карюка та Мазеєва чи Пономарєва.

Отже треба в упор дивувати зареєстровані ті псевдоніми, до їх вже відрізняло у відд. Українська і полати користуватися ними. А до того, що було зручніше, то, на мою думку, показували мусять бути два: 1/ показували - псевдоніми-прізвиська та 2/ прізвиська-псевдоніми. Карточки для першого показували можна було б писати так: над рижко - псевдоніми та з. н. а. = /до означення "псевдоніми"/, під рижко дівоче прізвисько, ім'я і по батькові. Книжку картки в конспікуозних думках дорого, з якого варто відомості. Тоді картка мала б такий вигляд:

Галка, Іорекія. =
 Костомаров, Дмитро Іванович.

[Інтерв'ю з наглядом. С. 1890. № 493].

Кожна псевдонім повинен мати свою картку.

Карточки для пошуку привід-приводими повинні бути такими чином: над рівном - привід і по знам"я та по оцінці, під рівном знак = і в оточенні виписувати всі привідими з вказівкою на джерело після кожного. Привід їх треба можливо за вистком, в круглих дужках для точності подати ту дорну, в якій вони були вказані одним автором. Тоді картка матиме такий вигляд:

Котлоков, Микола Іванович.

= { Богунков, Іван. /Іван Богунков/
[Лит. матеріал на збірці, Сб. 1890, стр. 493.]
Галка, Ієремія. /Ієремія Галка/
[Ubid.]

Мати в даному разі всі привідими на одній картці дуже важливо, бо це зручніше для важких оправок. З тої ж причини цілком для показники не зливати в один, а мати їх окремо.

Такі показники чи картотеки привідимів треба завжди мати під рукою перш за все від-у /архівіка, потім у каталожній для роботи з асортиментом та задоволенням вимог з читальні. Тут їх можна або просто влити у ввідний асортиментний каталог, - що не розмішувати великого числа важких каталогів і одразу наводити опісирів, до задоволення вимог, на слід автора, - або мати окремо, що було б все ж таки краще: карточки можуть бути з гіршого картону, меншого формату, та й для оправок вигідніше, бо доводилося би менше порогортати карток, а головне такі картки не гармонували б з загальним виглядом асортиментного каталогу.

Таким паралельним показником мають бути і карточки з імен / тієї ж кращою картою / і в читальні. Може бути до цього, зацікавлення читачів і на листів до них українську мову. Але про це краще сказати опісирів-ників читальні.

Можливо, для цього ці списки повинні бути перекладені на літературну, бо її вже організовано, надали ж чимось вже на тій планово за урегулювання в новій бібліотечній справі з псевдонімами. Слід виробити інструкції для розробки псевдонімів на каталогах картки. Під час опрацювання літератури, бо якщо, до варів багато книг опрацьовується. Під псевдонімами тоді, як, окрім цього, на малю відомих псевдонімів повинно писати лише пояснювальні картки, а не основні, як тепер.

- : - : - : - : - : -

М.Н.Дилківський.

Про зведення каталогів БВУ та інших академічних

бібліотек України.

Як хотіли, зростає "не по ділу, а по ідеї" наша БВУ. Ут і знос, казати, вона має приграти величезний окар - на біл-мільйона книжок іно. Тоді її книжкові фонди піднімуться до двох мільйонів. Це вже майже світової бібліотеки.

Адже званий зосов'язує. Треба виправити своє призначення. Треба як найкраще використати книжкові окарони, до одупчено у БВУ; треба зростити їх цілком притупленими не тільки для бібліотечників, а й для широких кох читачів. І тут виникає питання про каталоги БВУ.

Без каталога величезна бібліотека велика бібліотека не може бути доступна для користування. Дуже породковий цьому також необхідність де-кількох окремих і різноманітних каталогів. ця породкова отриває кожного читача і в самій БВУ.

БВУ окремлено з різних бібліотек, в різних окремих каталогах. ці бібліотеки: 1/ основна та підручна о-ка БВУ, 2/ о-ка Сув. Духовної Академії, 3/ о-ка Гімназії, 4/ о-ка ології Н.Галагана і 5/ о-ка іноу. російських. А окрім, мають, до БВУ перешкоди до о-ка о-університету /д-ні - іно/ в її каталогах. Треба звести також нашу бібліотеку, з якою тоді потрібна

ув'язка. Основна о-ка ВУ зокрема ще до-кілька катало-
логів, а саме: а/основного відділу, б/гі/р/у/ної о-ки,
в/исчайна, г/periodica, д/orientalia, е/біо-
ліотекознавства і ж/художніх книжок.

Стане маємо 12 каталогів, як ви, як і кі книжкові
окари ВУ /без бібліотечної філії та о-ки о.універси-
тету/. До того ж каталоги кожної із бібліотек, до вхо-
дять до складу ВУ, мають свою систему, і, навіть, не
кожний бібліотекар зможе розібратись в них.

Справа жвава. Розшукування книжок по 12 каталогах
- то недоцільна витрата часу і зловживання нер-
вцями. Проте, в багатьох випадках книжки все-ж знахо-
дяться, хоч і з великими напруженнями енергії. Але май-
же ВУ дуже завжди неорганізовані книжки, і через за-
значену різноманітність та складність каталогів ні-
коли не можна надібно сказати, де та чи книжка ділово
нока в о-ці. Тим-то м доводиться нерас чути скарги
навіть від найменше довідчених читачів і наукових
робітників, які кажуть, що наші каталоги придатні ли-
ше, щоб відвадити читачів від о-ки, а не привертати
їх.

Легко здогадатись цьому. Вихід може тут бути єдиний:
треба скласти зводний каталог усіх бібліотек, до
ввійшли до складу ВУ. Такий каталог утворив би разом
з тим міцну підвалину для майбутнього зводного ката-
лога академічних бібліотек м.Київа, а далі - і всієї
України.

А ВУ зовсім озі оме отавилась до цієї справи.
Бурхливий процес організаційної роботи, переорієнта-
ція праці бібліотекарів, книжкова політика - з одно-
го боку та окремі матеріальні становища о-ки - з
другого боку, - все разом не дало змоги відразу по-
ставити об'єднання каталогів на черзі дня. Коли ж
стан о-ки трохи покращив і збільшився штат, зараз же

розподілено було знову каталогів. І тепер одержали вже такі є
вої каталоги однієї о-ки.

На перетході устаточу продовжувати працю стає різноманіт-
ність каталогів тих істориків, до складу якого входить
зображення одностаттійної воєної зводного каталогу, треба було
о наково опісувати всі книжки цих істориків і витратити на це
кілька років одностаттійної праці. А прискорення праці винага-
ло в значних коштах. Отже треба тимчасово погодитись на якийсь
компромис, бо то в разі неможливо і відкладати її на довгий час
ніяк не можна.

Поки-то муємо відмовитись від повільного переведення
одностаттійності в зводному каталозі ВВУ. Треба взяти наші ріж-
ні каталоги, як вони є, без перероски і скласти з них тимча-
совий об'єднаний каталог воєної ВВУ. Тоді можна буде використати
друковані каталоги нашої філії /С.Духовної Академії/ і С.
І-ої гімназії /а також у-та/ для наліплювання їх на каталожні
картки. Вони цілком придатні для того. А це надзвичайно при-
скорить роботу над зводним каталогом і допоможе в коротких
часових термінах його докінчити.

Такий каталог не буде, правда, об'єднаним до-до опісуючи
ня книжок, але як тимчасовий він цілком буде придатним для
внутрішнього вжитку, виконувати допоміжну роль контролюю-опра-
вочного знаряддя. За його допомогою буде на то до одліку всі
книжкові окарки ВВУ та її філії, з'ясується до чого і чого нема
там, об'єднано розпорядити комплекти, виявлено дублети
і т.н. Він покаже, до чого, а чого не варт наково опісувати.
Наприклад, утворити певний ґрунт для об'єднання не тільки
каталогів, а й різних книжкових фондів, коли їх склад цілком
виявиться через об'єднані каталоги.

А коли о наші поступово згоден доведеться вже одностаттійно оп-
рацювати і остаточно упорядкувати зводний каталог ВВУ, то мож-
на було б взяти розв'язання майже на 70% і питання про звод-
ний каталог встановити в істориків воєної України, надзвичайно
важливі в розвитку кошти і досвідчені нашої наукової про-

дукції.

Великі книги були тільки в бібліотеках, і тільки в них багато книг у-ту, мат. муть багато наукову літературу не тільки для Києва, а навіть і для всієї України по всіх відділах і по всіх містах, крім відділів 5, 6 і 7-го. Там же по цих відділах, як показави інші міста, ми маємо у нас досить багато матеріал. додати до нього літературу, до її збору /і заката-логізовано/ в спеціальних формах вузів та наукових у-станов м.Київа, можна було б /оповнити зводний каталог вузів, і тоді б у нас був уже зводний каталог академіч-них бібліотек м.Київа. А як старий Київ є найдавнішим і головним культурним центром України, де зосереджено її найцінніші і найцінніші наукові книгозбірні, то ясно, що зводний каталог академічних бібліотек м.Київа ра-зом з тим на вузів, асо і на укр. буде зводним каталогом і академічних бібліотек усієї України.

Таким каталог варт було б надрукувати і надіслати всім академічним бібліотекам України, асо вони на під-ставі своїх каталогів зробили відповідні додати. ці додати потім увійшли б у зводний каталог академічних бібліотек м.Київа, і він став би тоді вже справжнім зводним каталогом академічних бібліотек усієї України.

Об'єднання каталогів утворило б єдиний фронт ака-демічних бібліотек, дамо б змогу порівнювати широким об-мір книжками і колекціями асоциант поміж бібліотек, а при сучасному голоді на цінну наукову книжку це має велике значіння. Поширення би зв'язки поміж акаде-мічними бібліотек, зміцнилась би взаємодопомога. у нас була б міцна основа для зовнішнього розвитку наукової продукції. Взагалі важко навіть це і передати всі ті можливості, до яких опинився би зводний каталог академічних бібліотек.

А тоді цей каталог у нас був, треба на чинити об'

- : - : - : - : - : -

В. Колосовський.

Географічні індекси України в децентралізованій
системі.

Мені не вдалося знайти в бібліотечному Інституті у Львові нічого про Україну, як політичної та географічної цілості. Згідно з адміністративним поділом царської Росії, децентралізована система розглядала українську територію на Російську Польщу /Холмщина/, Західну Росію, куди включено окрім 3 українських губерній ще й частини Білорусії та Литви, і Південну Росію з підрозділами: Україна в найвузівській значенні або Гетьманщина і Слобожанщина і Новоросія. Цей поділ відбиває в собі історію завоювання України царською Росією і не бере під увагу наших природних і економічних властивостей, а основна його невідповідність в тому, що, не маючи змоги осягнути якимось індексом Україну як цілість, ми фактично змушені шукати такий вихід, і тут одні беруть для означення цілості індекс /477/ Південна Росія, другі /47.71/ Гетьманщина. Незручність такого становища така явна, що нема потреби довго над цим разводитись.

Цією ж розвідкою буде по-перше знайти вихід для практики міжнародної бібліотеки України, по-друге вказати дорогу, яку ми могли би поради з українського погляду міжнародному бібліотечному Інституту в Львові, до якої від кількох літ займається переглядом децентралізованої системи.

Взявши таким чином за вирішення проєкта, ми оглянулися перш за все в географічній та економічній літературі за авторитетними джерелами, котрі допомогли нам утворити загальні погляди на справу так званого районизації і дали нам основи основної схемі географічного поділу. Спроби природного районизації-

ня не дасть адекватно нічого такого, що могло би бути використане для наших цілей. Показується це тим, що ті лінії, які розграницюють природні райони, слідують в основнім не по меридіанам, а по паралельним кругам, а тому ці райони і гнутьові довгинні смугами із заходу на охід, не рахуючись з великою географічною границею, з Дніпром, та з тими властивостями нетр південного оходу України, що надають таку своєрідну ціху нашім промисловім країні. На доказ пошлю на твір члена Академії Н.А.Тутківського "Природні районизації України" в "Матеріали по районизації України". Т.І.Київ.1924 та на статтю члена Академії О.В.Фоміна "Краткий очерк естественных зооико-географических районов Украины" Київ.1925.

професор С.Рудницький в своїй віомі, друкованій по німецьки праці: Україна. Край та нарід. Відень 1916 /отр.345 сл./ установає природні краєвиди України. При тім він розглядає всю українську територію від Карпатів аж до Криму і Кубані і знаходить на цій просторі 14 природних краєвидів, котрі так само не можуть бути положені в основу географічного поділу, бо сягають далеко по за межі нашого політичного ядра, часто і гнутьові довгинні смугами із заходу на охід і перехресують всі традиційні та існуючі політичні границі. Для прикладу возьмемо Поділля, що по Рудницькому захоплює частину Галичини по Тернопіль на заході і північний край Лероманії на оході, асо покутсько-бессарабську височину, що йде вузьким пасом через Галичину, північну Буковину та північну Бессарабію.

Ніяких зазірок не дають нам і широко поширені курси економічної географії України члена Академії К.Г.Боголого та Сухова. Ці автори навіть не розуміють опрощення районування і дають огляди по галузям/групам/промисловості. Чому і зрозуміло, чому так розуміють:

для економіста потрібні загальні статистичні дані по цілій республіці, бо тільки вони і дозволяють робити якісь економічні висновки та узагальнення.

Багато інтересного матеріалу дає друга глава книжки професора Н.І.Фоміна "Україна. Економіческа характеристика". Харків. 1922. Автор ставить питання про методологію економічного районування і робить огляд опробування районування Росії, зроблених протягом останніх ста літ. Однак всі ці опробування не задовольняють професора Фоміна по мотивах річезового і методологічного характеру, про що має свідчити сам автор. "Над інтересовал," говорить він, "економічески признак, как основание районирования, при этом мы считаем этот признак во всем случае основным по отношению ко всем другим... признакам, способным стать основой системы районирования" /цит.твір, стр.46/ і далі: "Конечно, нахождение и учет этих динамических компонентов /тип и направление развития главнейших экономических коэффициентов, характеризующих хозяйственную жизнь/ - задача очень трудная и неподдающаяся такой отчетливой обработке и наглядному анализу, как это оказывается возможным по отношению к ранее рассмотренным нами коэффициентам /денежное выражение суммы торгово-промышленных оборотов данной местности; географическая группировка; рыночные отношения/. Но при всем том задача эта, хотя она и в порядке второстепенном, во всяком случае должна быть поставлена, в виду ее исключительно важного значения" /цит.твір, стр. 47/.

Сам професор Н.І.Фомін приймає в основі теорію схему районування, що була введена у вжиток в 1900-ім році міністерством Торговлі та промисловості капіталістичної Росії "Торговля и промышленность Европейской России по районам". Їх для України було три, а саме: Південні гірсько-промислові, з центром в Харкові, Південні залізнично-торговельні, з центром в Одесі, Південно-західні сільсько-господарські і промислові, з центром в Києві.

З нашої точки зору варто навести у професора Н.І.Фоміна

опроси треба закрити загалом велике схематизування, що як раз найліпше ілюструється на прикладі тільки до згаданого офіційного видання. При такім схематизації ми маємо саме примітивне, загальне розчленення нашої території.

Як свідчить професор Н.І.Фомін, справа опертого на науковий вивчений поділу на райони знаходиться поки що в первісних стадіях, і тому в кінці ми признали за най-більш доцільний вихід покласти в основу поділу на природно-господарські країни, як він поданий В.В.Кіотяковським в його "Нарисі географії УСРР". Харків. 1925/див. нижче: Таблиця//. В даний ми пішли вже за адміністративним поділом, за тим який із картка А.Будька "К вопросу районирования Украины". Харків. 1925.

Відносно включення в нашу таблицю Бессарації муємо зрозуміти положення. Конвенція, заключена в квітні 1920 року між урядом Румунії з одного боку і урядами Великої Британії, Франції, Італії та Японії з другого - мала дати юридичну санкцію актові окупації, dokonаному Румунією на Бессарації в 1918 році. Цей конвенції домі не ратифікували Італія та Японія; Америка опротестувала цей акт; Радянський уряд його не признав; тому конвенція не має законної сили, а заляття Бессарації Румунією являється фактичним станом речей, позбавленим всякої юридичної санкції /див.: А.Раковский. Румыния и Бессарабия. Издание Народного Комисариата Иностранних дел. Москва. 1925/.

Невдоволення являється проблемою методології у виробленні таблиці індексів і тому, з огляду на можливість різних підходів, ми зостановилися над цим питанням до довго, щоб мотиваувати наш погляд на річ. І оцінювачеві і статистичесві доводиться порадкувати колосальну літературу, особливо відомствану, до отрого відповідає старий адміністративний поділ. Устані

мають за собою цілий ряд столітніх, давніх і одні матеріали гу-
берніальних та повітових земств, як офіційні, так і приватні управ., про-
токоли земських зборів, статистично-одиночні матеріали і ріж-
ні інші видання досить різноманітного характеру, видавані протя-
гом 60 літ, заповнюють цілі ряди полиць. Для легкоти користування
і перегляду слід зібрати як раз потрібне географічне розчленення /по-
руч із хронологічним/. і от постає питання, як зкомбінувати
старі адміністративні поділи з новим без шкоди для перегляд-
ності. На це почуємо відповідь, що треба триматись Маньєля, кот-
рий каже сукупально: "Старі адміністративні поділи слід підводи-
ти під ті сучасні, що мають своїм центром осередок історичних
адміністративних одиниць. Для спрощення слід вказати слідом
за новочасними назвами відповідні старі". Та подібна порада дає
на нашу думку вихід лише при малій літературі, що має бути по-
міщена під відповідним географічним поділом, коли ж під якоюсь
одиничною одиницею назирається велике число творів, то зараз же
виникне потреба дальшого розчленення. До того це приведе, пояс-
нимо на прикладі. Згідно з вказівкою Маньєля ми поставимо всю
літературу про земства Київської губернії під Київський округ,
але переводячи неминуучи дальшим поділ по повітах сучасної Київ-
ської губернії, ми вириваємося далеко по-за межі сучасної Ки-
ївської округи, а коли крім того лавіна літератури примусять
нас заводити підрозділи, що відповідатимуть районам Київської
округи, то у нас заведуться аж два ряди підрозділів; з них один
ряд відповідатиме повітам, другий - районам. Добре, скаже кри-
тик, але ж тоді треба, згідно з Маньєлем, поставити матеріали
Звенигородського земства не під Київ, а під Черкаси, бо Звени-
городка відійшла до Черкаського округу. Та й це не зовсім добра
порада, бо по-перше треба знати і пам'ятати, як відносяться ста-
рі адміністративні поділи до нових, по-друге під Черкасами, йду-
чи за такою порадою, ми матимемо аж три ряди літератури: Чер-
каського повіту, Звенигородського /північно-звенигородського/ по-
віту; Черкаського округу.

Хай оудить кождий, який лад оуде при такім оиотемі в каталогі, а за тим і на полицях, як до бібліотека має оиотематичну розстановку.

Тепер зиркуймо, наскільки наш новий адміністративний поділ може мати надії на оталість. Не піддаючи оумнівові того, що триохотупнева адміністративна оиотема оілля раціональна від старої чотирьохотупневої і що вона приоднає нас до новеликих одиниць, аналогічних французькому департаментові, — признаючи таким чином правильність основних принципів, положених в основу нового районування, ми все ж таки маємо право думати, що границі округів не раз зміняться через перекроєвання тепорішніх і повітавання нових округів, аж поки все приде до якоїсь оталості.

Отді трудности і оумніва опонукали нас поруч з новими адміністративними одиницями зберегти старі губерніяльні; останні всеруть всю літературу, що відповідає, як їм, так і де старшим історичним навероо-ванням, нп.р., Історія Київської землі, м.с.Грушевського, остане під: Київська губернія, а не київський округ. Побовляюць ми також эти в оиолових оимволах дельше 4 цифр, то о то данати чистий числовий індекс кожному округові, со оімося, що може ооро доделоць си деоо зміняти, а де оуде вже не так просто і легко по виході нового видання Маммеля. Признаючи все незручність таких індексів як: /47.71 Київщина/ або хоч си о оокорочено: /47.71 Київ/, ми однак иншого рішення проблеми на оьогодняшній день не сачимо.

Подані нами індекси для українських земель під чужим панованням мають характер приодности і тимчасовості: їм доводиться змінювати, аж поки не оудуть установлені і не отануть відомі індекси Польді, Румунії, Чехо-Словаччини з їх провінціями. Коли си в ра-

мах цих дорук. В ук. цілоскі землі були виділені в часті націоналіні адміністративні одиниці, то відпала он потреба показувати відношення до українського народу і двоукленні індекси /438: = 91.79/ отали он замі.

Т а б л и ц я.

- /47.7/ Україна, як культурно-історична цілість, включаючи українські землі під полтавою та рудні і угорську Рубль, Кубань і 5-ю губернію Радянська Україна.
- /47.7 - 21/ Міста України.
- /47.7 - 22/ Села України.
- /47.7 : 268.5/ Чорне і Озівське моря, з океанографічного, геологічного, біологічного, географічного і економічного погляду.
- /47.7 : 269/ Ріки України з гідрологічного, гідрографічного, географічного і економічного погляду.
- /47.7 : 281/ Дніпро / Дніпро
- /47.7 : 293.2/ Болота України.
- /47.71/ Правосередня Україна ; суверен Південно-Західний Край суверен Холмщина до Рижського миру.
Округи і суверен губернії :
/Бердичівський/
/Білодербківський/
/Вінницький/
/Волинь/ [як історична цілість ; Волинь до Рижського миру, згідно до 1925 року].
[в разі потреби подія по повітах :
/Волинь. Литомірівський повіт/
/Волинь. Ковельський повіт/
/Волинь. Луцький повіт/
і т.д.]

/Литомірівський/
/Кам'янецький/
/Київський/ [до 1925 року]
[в разі потреби подія по повітах :
/Київщина. Бердичівський повіт/
/Київщина. Білодербківський повіт/
/Київщина. Київський повіт/
і т.д.]
/Коропченський/
/Могилівський/
/Подільський/ [до 1925 року]
[в разі потреби подія по повітах, як під: Київщина]
/Прескурівський/
/Тулчинський/
/Уманський/
/Щепетівський/
- /47.72/ Лівобережна Україна і Слобожанщина.
Округи :
/Узманський/
/Конотопський/
/Кременчуцький/
/Драгунський губернія/ [до 1922 року]
[в разі потреби подія по повітах, як під: Київщина]
/Купянський/
/Лусанський/

/Піхонський/
/Новгород-Сіверський/
/Полтавський/
/Полтавщина/ [до 1925 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]
/Прилуцький/
/Роменський/
/Старосілківський/
/Сумський/
/Харківський/
/Харківщина/ [до 1925 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]
/Чернігівський/
/Чернігівщина/ [до 1925 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]

/47.73/ Степова Україна і Автономна Молдавська
Радянська Соціалістична Республіка/АнРСР/
/АнРСР/
Округи:
/Зіновієвський/
/Миколаївський/
/Миколаївська губернія/ [до 1922 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]
/Одеський/
/Одеська губернія/ [до 1925 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]
/Першомайський/
/Херсонський/
/Херсонщина/ [до 1919 року]

/47.74/ Бессарабія.

[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]

/47.75/ Гірничо-промислова Україна. донецька улоговина.

Округи:
/Артемівський/
/донецька губернія/ [з 1920 до 1925 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]
/Запорізький/
/Запорізька губернія/ [до 1922 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]
/Катеринославоцький/
/Катеринославщина/ [до 1925 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]
/Криворізький/
/Луганський/
/Маріупольський/
/Мелітопольський/
/Новоторізький/
/Сталіноцький/
/Таврія/ [до 1920 року]
[в разі потреби поділ по повітах, як під:
Київщина]

/477: = 3/ Північні повіти на Україні.

/477 : = 91.63/ польські поселенці на Україні.
 /477 : = 924/ Європа на Україні.
 /437 : = 91.79/ Закарпатська Русь до 1919-го року і поляки та
 /430 : = 91.79/ Західна Україна. Галичина. Волинь. Підляшся
 Волинь.
 [Волинь в цілому і Волинь до Рижського миру
 див. /47.71/]
 /47.911.1: = 91.79/ Кувани і Чорномор'я, як частина української
 етнографічної і культурно-історичної цілості
 цієї області в погляді економіки, політичної
 адміністрації і природно-географічного див.
 /47.911.1/
 /47 : = 91.79/ Українська економічна еміграція взагалі.
 /47 : = 91.79/ Українські поселенці в РСФСР та в СРСР
 Європеювські Росії
 /57 : = 91.79/ Українські поселенці в Сибіру.
 /7 : = 91.79/ Українські поселенці в північній Америці.

- : - : - : - : - : - : -

М. Сагарда.

25-річний ювілей Спілки німецьких бібліотекарів.

Спілка німецьких бібліотекарів на 21-му з'їзді, що одсу-
 ся в червні /3-го та 4-го/ січучого року у Фрейбурзі, святку-
 вала свій 25-річний ювілей. Гадаємо, що для нас цікаво мати
 хоч коротенькі відомості про цей важливий факт із життя закор-
 донних бібліотек: наша бібліотека зараз стоїть в центрі моло-
 дого об'єднання бібліотекарів Київських академічних бібліотек
 і, на нашу думку, муонт прагнути до того, щоб поставити на
 чергу для питання про об'єднання бібліотекарів наукових біблі-
 отек цілої України. Тому є підстави звернути серйозну увагу
 на вільне об'єднання бібліотекарів надії, що історично визна-
 чається солідною постановкою наукових бібліотек.

Німецькі бібліотеки з історичних умов політичних взаємовід-
 носин німецькими розвивалися відокремлено і довгий час не мали
 зв'язку. Навіть завоювання єдиної Германії не внесло зміни,
 однак воно утворило ґрунт і для самання, і для самої можливо-
 сти вирішити питання про об'єднання діяльності бібліотек. В
 1884 році вже законодавчо спеціального органа "Zentralblatt
 für Bibliothekswesen", що існує без перерви 42-й рік. Удра-
 зу поставлення солідно, журнал став за авторитетний і орган
 бібліотечної справи і утворив духовне об'єднання між науковими

бібліотеками німеччини. Діляком натурально, що іонування такого органа дало відчутти потребу в персонального об'єднання бібліотекарів, — це думку висловлено було і в перших числах журналу. І от в 1897 році на з'їздах філологів в Дрездені і Бремені бібліотекарі вже мали бібліотечну секцію. Однак уже тоді бібліотекарі почували, що така форма особистого об'єднання бібліотекарів не зовсім доцільна: на з'їздах філологів — бібліотекарі були лише "терпимими" членами, тому на бібліотечні власне питання давалося занадто мало, міста, де зібралися філологи, для бібліотекарів не мали особливо го інтересу; на таких великих з'їздах не було можливості встановити і належного персонального зв'язку між бібліотекарями. Бібліотекарі явно визнавали самотність своєї професії, і крім того, взято було під сумнів і зв'язок її з філологічною освітою.

Отакі міркування привели до того, що в Бремені бібліотекарі вирішили утворити своє об'єднання і мати свою з'їзди.

За головні завдання з'їздів визнано такі:

1/утворити об'єднання для живого обміну думками і персонального зв'язку між бібліотекарями, 2/встановити принципи бібліотечного керування, що покласти підґрунтя для спільного розвитку и порозумітися в тих заходах, що можуть допомогти такому єднанню, 3/викликати до життя і оприяти розвиткові таких бібліографічних підприємств, які можна здійснити лише спільними силами захівців, 4/впливати на утворення и підтримку народних бібліотек в німеччині і встановити межі їх діяльності. Поряд було спеціальну комісію для переведення в життя Бременської постанови, і на першому бібліотечному з'їзді в Карлсруї в червні 1900 року засновано бібліотечне об'єднання, в яке увійшло 53 бібліотекарів

Германії, Австрії і німецької Швейцарії. Через 50 років кількість членів досягла всього лише 600, а залишилося неохопленим со'єднанням приєднано 1/6 всіх бібліотекарів Німеччини.

Со'єднанні бібліотекарів дорогою /через війну переважно було 5 років - 1915-1919/ здійснено на свої з'їзди в різних містах. Звичайно, що в короткому огляді неможливо сказати про все, що говорилося і зроблено, вирішено і одержано на цих з'їздах, - все це надруковано в звітних бібліотечному журналу *„Zentralblatt für Bibliothekswesen“*; тут вся історія бібліотечного со'єднання, тут всі питання, до їх порушено було на з'їздах і всі рішення їх. На з'їздах подано було велику кількість докладів, різних по обсягу і якості, - деякі з них уявляли собою частини курсів з бібліотекознавства. Рідше не залишилося такого важливого питання, якого б не було розглянуто а в прийнятті накреслено на з'їздах; часто поверталися до тих самих питань і знову розглядали їх. Конечно, чували і розходження в поглядах, чували і суперечки, що іноді досягали сили "канонад"; однак це не перешкоджало нормальному розвитку бібліотечної справи.

Тому завжди цікаво і корисно і для нас перечитувати всі звідошення про діяльність з'їздів німецьких бібліотекарів, доклади, що їх прочитано на з'їздах, обговорення їх: тут можна не тільки бильно простежити процес розвитку наукових бібліотек Німеччини, а й знайти багато цінних теоретичних міркувань і практичних висновків, що до бібліотечного будівництва взагалі.

Матеріальний стан со'єднання завжди був дуже скромний і гордий план, що до літературних підприємств, про який можна читати в статуті, залишився на папері. Особливо тяжко було в останні роки, коли загрожувала небезпека і усього бібліотечному органі, і на з'їзді 1925 року виголошено віру подяку виданництву Оттона Гарраховіца за підтримку журналу.

Не зважаючи на те, що со'єднання бібліотекарів Німеччини є цілком вільна організація без адміністративних прав і функцій розвинути внутрішній громадський життя со'єднання має наслідком,

до постанови й поширення з'їздів вважалось за обов'язкові для всіх бібліотек, які увійшли в союзнація, а од них поширяться й на інші бібліотеки. Тому вплив союзнація в німецькій совузовани, і, слід визначити, не лише в німецькій, а й по-за її межами, бо до того, що говориться на з'їздах союзнація, прибувають - через бібліотечний орган - і бібліотекарі цілого світу. Для бібліотечної справи в німецькій особливо важно й те, що і влада союдної Германії і окремих частин її надає значіння діяльності союзнація і рахується в його постановами.

В результаті голова з'їзду 1923 року Гільгенбек /в Мюнхену/ в своїй промові / в якій мав ваято подати відомості про союзнація: *Zentralblatt für Bibliothekswesen* •, 1925 [Jahrgang 42], Heft 9/10, S 416-426/ мав моральне право сказати, що бібліотечне союзнація за 25 років свого існування зробило багато добра для німецьких бібліотек.-

- : - : - : - : - : - : - : -

В.Коваловський.

Зводний каталог закордонних періодичних
видавць по медицині, що одержані в бібліоте-
ках Київ за 1922 - 1925 р.р.

.. перед нами одн перш ластівка на полі зводних каталогів в Києві, - називаємо його першою ластівкою тому, що зводний каталог українських стародруків у Київських бібліотеках, виданий Українським Науковим Інститутом Книгознавства в нагоді 250-літнього роіле українського друкарства, має служити цілком виключно книгознавчому, а не бібліотечним, полегку роботу зведення цього каталога взяла на себе Звідувача бібліотек Київського Київського Інституту Р.Мадіа, котра в передмові подє нам

мотиви, до опонували її виставляти за доміном: інтерес людей, до зацікавленості науково-дослідного праці на полі медицини, до закордонних періодичних видань; надзвичайна розвладненість цих видань по різних бібліотеках та установах; значна непомітність комплектів, особливо за 1922-1923 р.р. і в кінці труднощі, до виникають із цього сумного стану річчю для бібліотекарів та для наукових спеціалістів.

В каталог заведено також твори ^{до} Природних наук, антропології та зоології, оскільки ці науки стять допоміжними для медицини. Цей каталог обіймає 150 назв, розподілених систематично по основних розділах десяткової системи. Взіх їх 16. В кінці каталога додано покажчик, в котрім всі журнали повторено в десятковім порядку з відповідними відсилками до систематичних розділів. Проти кожної назви показано, в яких бібліотеках вона маєтьс, а також подано річники чи томи, якщо дана назва є в комплекті, і окремі випуски, коли бібліотека комплекта не має.

Будова каталога дозволяє легко розшукування потрібної назви і окомататования, в якім бібліотеці є дана назва та які саме томи, річники чи окремі випуски маютьс.

Бідоити каталог на машинці читно і поправно, через до і користуватися ним легко та приємно. Ми певні, до він, не уважаючи на свою скромність, справді прилужитьс чимало і дослідникам, і бібліотекарям. Хотілось би, доби цей початок, зроблений одним особом, в тяжких умовах праці, послужив стимулом до прикорення роботи над зводним каталогом всієї чужоземної періодичної літератури за роки війни і революції, до маютьс в Київських бібліотеках. Як відомо, всенародня бібліотека України включила такий каталог в свій найближчий план і самею було би, доби ця ідея була здійснена протягом найближчого року.

Очевидно, до цей зводний каталог обіймає не таку велику частину чужоземних видань за 1922-1925 р.р., доби по ньому можна було робити остаточні висновки відносно всієї закордонної періодичної літератури в Київських бібліотеках за даний час. Проте ми попросували зробити деякі підозуми, до, на нашу думку, не по-

вонавлені значіння і вказувати дороги до поправи тих
оужних відносин, які відомі всім тим бібліотекарям, що
мають діло з передплатою закордонних журналів.

Медичні журнали зареєстровано в 10 київських бі-
бліотеках, що одержують 153 назв. З того медичний Ін-
ститут має 93 назв, Воєннородня бібліотека України -
- 53, Рентгенівський Інститут - 34, Бактеріологічний
Інститут - 21, Клінічний Інститут - 11, Туберкульоз-
ний Інститут - 8, Віно і Дім Санітарної Освіти - по 6,
Санітарно-педагогічний Інститут і 4-та Радянська Са-
наторія - по 2.

цікаво простежити, як велике число назв, що повто-
рюються в 2 або кількох бібліотеках. Тут ми маємо та-
ку картину: одночасно в 2 бібліотеках мають 32
назви, в 3 бібліотеках - 11 назв, в 4 бібліотеках -
- 2 назви, в 5 бібліотеках - 3 назви, в 6 бібліоте-
ках - 2 назви. Інтересно було би прослідкувати на
підставі статистики, як інтенсивно використовуються
такі однакові назви в кожній із тих бібліотек, котра
їх має. Тільки спеціаліст міг би видати оруд про те,
наскільки доцільно випикувати таку-то назву як раз
даній установі та чи потрібно для обслуговування ки-
ївських читачів 2,3 чи більше чило примірників. На-
маль бібліотекареві доводиться констатувати, що спе-
ціалісти, із-за вигоди свого власного користування
або через занадто вузьке розуміння інтересів своєї
установи, звичайно наголошують на тім, щоб передпла-
чувати певні назви, без огляду на те, що ті ж самі
назви мають вже в інших установах. З того повстає
паралелізм, так нещасливий з бібліотечного погляду, що
при надзвичайно окупних кредитах на передплату чужо-
земних журналів слід доцільно було би передплачува-
ти як найменше назв в 2 або в 3 примірниках, щоб
збільшити гроші і мати в Києві можливо більше чило

назва.

Надзвичайно сувору картину має бібліографічна інсталяція комплек-
тних примірників, до їх мають наші Київські бібліотеки. Показу-
ється, що Медієститут на своїх 90 назв має всього 10 ком-
плектних, а Республіканська бібліотека 29 комплектних проти 24 не-
повних. Така якість комплектів позначає сильність журна-
лів великої вартості, і ми думали, що дві згадані бібліотеки
повинні ужити енергійних заходів до докомплектування своїх
примірників. Але в тім можна допомогти через оренду, але скінці
оплатити собі навіть зрештою в одній роки від передплати
деяких нових назв, бо не докомплектувати розв'язати і через те
зв'язані назви, як до вони потрібні до роботи широкому кру-
гові спеціалістів.

Треба зазначити, що всі інші бібліотеки знаходяться до до-
комплектів в більш щільнішому положенні. Причини цьому треба,
здається, шукати в тім, що ці бібліотеки почали передплачува-
ти закордонні журнали в 1924-ім, а то в 1925-ім році, коли
ліпше налагодився і внутрішня бібліотечна робота, і поготи-
та ділові зв'язки з Закордонном.

Щодо такої загальної оцінки хотілось би згадати декілька
критичних уваг до до опосередку виконання каталога.

Автор згадує у вступі, що він систематизував матеріал по
десятковій системі, однак в заголовках рукопис ми ніде не са-
чили індексів. Коли це зроблено умовно, то мотиви такого пове-
дення нам неясні, бо всі взагалі покажчики та каталоги, зложе-
ні по певній системі, — чи то буде десяткова, чи яка інша, — по-
дають звичайно відповідні шпори, а не самі тільки заголовки,
що це не позбавлене і практичного значіння.

При перекладах слів в заголовках журналів, бо автор
каталога пораджує в заголовку по суворому слову, такі переклади
часто не зазначені зовсім. Брак звичайно прийнятого в
таких випадках знака коми може зникнути. Що тільки практично
було би краще у випадках подібного роду за шпильковим звича-
єм і орфографією, перекладати на друге місце воєд за суворими.

в круглі дужки, напр., *Medizinische Wochenschrift* = *Wochenschrift (Medizinische)*.

Розміщення матеріалу, прийняте в каталозі, придатне в данім випадку, при невеликій числі назв і малім розмірі каталога, але таким способом розміщення треба було би відрадити для каталогів більших розмірів, бо велика кількість матеріалу вимагає більшої компактності. Для полегшення подамо, що каталог поділено на вертикальні графи; в першім — йдуть заголовки, а в одіючих — назви бібліотек і під ними означенні томів, випусків і т.п., що мають ся в данім бібліотечі. Моно, що в більшім каталозі, особливо коли він має піти до друку, можливий тільки такий порядок, деби назви бібліотек і томи були показані поряд за заголовком в однім з них колонні.

При воім відоміх непевности і неясности поняття періодичного видання ми відмовляємо собі в компетенції для того, деби судити, наскільки автор осяв весь матеріал, що слід було би занести до каталога, то значить, чи охопив він всі назви, які можна і слід назвати: медичне періодичне видання, і з другого боку чи не вваж він таких назв, які з більшим правом слід би охарактеризувати як збірники або серії.

- : - : - : - : - : - : - : -

до читали опітростітніки та практиканти /разом 66 чоловік/ в.в.у. в.м.з. 1/1 - 1/11 - збр.

I - Кабінет бібліотечного знавства.

С.Полулях.

----- Як опітростітніки бд/ використовувать
----- Кабінет бібліотечного знавства.

Кабінет бібліотечного знавства по ньм окремостібно провадити операції до до збірників та окремим в тій самій кі-

ояця оіжучого року, через те відомости про рух книжок в К-01 та розмір використання їх співробітниками можна дати тільки з цього часу.

За 7 місяців /від I травня до I грудня/ з К-ту Б-знавства було видано до загальної читальні й співробітникам ВБУ, - крім тих книжок, що видавалися для читання й перегляду в самому Ка-сінеті / про них мовля буде далі/, - всього 1501 кн.од., поступи-ло жовт - 1013. З цього числа співробітниками ВБУ подано було 555 вимог, що задоволені, тоб-то 34,5% зазначеного загального числа вимог, і взято книжок - 1234, тоб-то 76% загальної кіль-кості виданих з касінету книг. Таким чином, співробітник ВБУ, як і треба було сподіватися, є головним користувач Касінету.

Яких же книжок вимагали співробітники ВБУ з Касінету Біо-ліотекознавства. Найбільше попитували перш за все книжки з бі-бліотекознавства, далі йде бібліографія, потім каталоги, про книжну справу й т.и. докладніше по голських відділах бібліотеко-знавства вимоги співробітників розподіляються так:

	вимог	видано кни- жок	відсотків.
02 Бібліотекознавство	419	605	49%
01 Бібліографія	223	321	26
017 Каталоги	119	173	14
07 Преса взагалі	34	49	4
655 Книжна справа	17	24	2
09 Бібліофілія	18	25	2
002 Історія книги	25	37	3
Разом	855	1234	100%
При чому російською мовою видано книжок		987	80%
українською мовою		74	6%
чужоземними мовами		173	14%

Таким чином, як бачимо з поданої таблиці, майже половина ви-мог припадає на бібліотекознавство.

З загального числа вимог на книжки в галузі бібліотекознав-ства /419/ найбільша кількість їх була по питаннях загального

бібліотекознавства, теорії і практики бібліотечної справи /33/ ; потім бібліотекознавчі журнали /21/. З цих книжок, що були взяті на цю тему, на першому місці стоїть Хавкина /Руководство для небольших библиотек/30/, та стільки ж вимог на неї не задоволено/. Далі весь час були на руках у співробітників і весь час вимагалися "Труды I-го библиотечного съезда" 1911р., та Отле і Боутерс, Руководство для общественных библиотек, а також Гофман, Теория и практика библиотечного дела. Далі досить часто вимагалися: Библиотечный соорник, Рабочая библиотека, Ковалевский и Леженко, Практическое руководство, Резолюции I-го библиографического и I-го библиотечного съездов 1924г. ; Морозов, Б-чная работа ; Покровский, Библиотечная работа і інші. Серед бібліотекознавчих журналів, природно, більшість вимог падає на "Красный библиотекарь" /січня 57/, всіх вимог на журнали/, потім, як не рахувати нашого "Бібліотечного журналу" /на який вимоги складають 20% вимог на журнали/ іде "Zentralblatt für Bibliothekswesen" - /15/ і "Библиотекарь" - /11/. Інші журнали: *Library Journal*, *Revue de Bibliothèques*, *Wilson Bulletin*, Книга і професори - вимагалися рідше.

Друга тема, на яку було багато вимог, це - бібліотечна техніка, класифікація, статистика и т.и. Часом на цю тему співробітники находили собі відповідь в загальних книжках з бібліотекознавства, але крім них вимагали и спеціально присвячені питанням бібліотечної техніки книжки. На ці книжки було вимог, що задоволені 15% а ще більше було незадоволених /через брак літератури/. брали книжки: Корана, Леженка, Роднарського, Гудина, *Вопросы*, *Штерна*, *Машурна*, *Лавинной* /Кетерівські таблиці/, Інструкції каталогізації, а в останній час найбільше запитують літературу про предметний каталог.

Третім по кількості вимог було питання бібліотекографії - описання, відчити и т.и. різних о-к /127/.

Далі йде низка спеціальних тем, якими співробітники цікавилися в зв'язку з службовою роботою в о-ці: питання активної праці о-к, справочна, класна, політосвітня робота о-к -/77/, про хати-читальні /87/ керування читачем /87/. Наостанці стоять вимоги на книжки про бібліотекарів та їх підготовку /17/ через те, що на цю тему майже зовсім немає відповідної літератури.

Таким чином книжки з бібліотекознавства по окремих питаннях розподіляються так:

	Вимог	Книжок	Відсотків.
1. 02 Теорія и практика бібліотечної справи	138	200	33%
2. 02/05/ Журнали	88	127	21%
3. 025 Питання бібліот. техніки	63	91	15%
4. 027 Бібліотекографія	50	73	12%
5. 02745 Про хати-читальні	34	48	8%
6. 021 Питання про активну роботу бібліотек	29	42	7%
7. 028 Керування читачем та питання самоосвіти	13	18	3%
8. 023 Про бібліотекарів та їх підготовку	4	6	1%
Разом	419	605	100%

На другому місці по кількості вимог стоять книжки з бібліографії /233/. Майже половину їх складають бібліографічні журнали, як от Книжная летопись /на 1-му місці/, Книгоноша, Красная печать, Библиографические известия, Книгарь и т.д. Дрільніше по темах книжки з бібліографії розподіляються так:

	Вимог	Видан. книжок	Відсотків
01/05/ Бібліографічні журнали	107	143	46%
01 теорія бібліографії	80	42	13%
016:3 Бібліографія соціальних наук	28	39	12%

	вимог.	видач. кни-	відсотків
		ки	
011 Бібліографія загальна	12	16	5%
016:09 Описання рукописів	12	16	5%
014 Показники до журналів	9	13	4%
016:5 Б-ція природничих наук	7	10	3%
015 Б-ція національна	7	10	3%
013 Б-ція українознавства	5	6	2%
016:9 Б-ція історії	5	6	2%
016:8 Б-ція краєвого письменства	5	6	2%
016:6 Б-ція прикладних наук	2	3	1%
016:02 Б-ція бібліотекознавства	2	3	1%
012 Б-ція окремих авторів	2	3	1%
всього	233	321	100%

Порівнюючи малий попит на 0-цію книгознавства та бібліотекознавства пояснюється тим, що здебільшого опікробітники використовують її в кабінеті, не беручи з собою додому.

Що до решти книжок, зазначених в таблиці I: каталоги, преса, книжна справа, бібліофілія, історія книги, більш подрібних таблиць не даємо через те, що на них був порівнянний малий попит.

Крім того, що опікробітники беруть книжки додому, вони використовують їх також і в самому кабінеті. Нерідко в день буває їх 2-3 чоловіка, переглядають вони здебільшого нову літературу, що виставляється на вітрині, та каталоги. Кількість видач для перегляду в кабінеті дуже різноманітна: іноді кілька книжок, а іноді кілька сот книжок, нерідко, на день припадає 12 книжок.

Треба зауважити, що цифри використання книжок з касинету бібліотекознавства могли би бути значно більшими, як би не було деяких перешкод. Такими перешкодами були: 1/ те, що в минулому півріччі більшість ходових книжок та журналів з бібліотекознавства було оддано в справу, де вони пролежали рівно три місяці, і таким чином на цей час були виключені з ужитку в касинеті; 2/ опівробітники дуже довго затримували книжки на руках, часом книжку тримали 2-3 місяці, а то й півроку, через що книжки не оберталося серед опівробітників так часто, як їх вимагали; 3/ де-які ходові книжки, яких в касинеті є дуже обмежена кількість примірників /напр., Труды І-го Всес. з'їзду/, використовуються опівробітниками шляхом запозичання у того, хто їх раніше взяв, так що книжка весь час рахується за одним абонентом, а вона тим часом обходить десятки рук і це залишається поза обліком у Касинеті; 4/ не на всі питання бібліотекознавства є досить /або краще сказати: на всі питання не досить/ літератури, і через те на де-які питання, Касинет де не може задовольнити як слід вимоги опівробітників; 5/ на минуле півріччя припав як раз час відпусків, коли взагалі робота в Бібліотечі значно зменшується.

Не зважаючи на ці перешкоди, цифри використання опівробітниками ББУ книжок з бібліотекознавства досить великі. Треба сподіватися, що надалі вони будуть ще більші, бо навіть при тих перешкодах, які ми тільки що зазначили, кількість вимог на книжки з касинету все збільшується, як це ми побачимо в цій таблиці:

Місяць	кількість вимог	кількість виданих книжок.
Травень	67	100
Червень	189	192
Липень	79	93
Серпень	40	43
Вересень	106	229
Жовтень	175	353
Листопад	199	224

Це свідчить про велику потребу наукової бібліотечної літератури)

я окремого підручного відділу бібліотекознавства, а навіть сільше того - про потребу в спеціальному робочому кабінеті для опівробітників, де вони знайшли собі зручний і відповідний чином устаткований куток для наукових чи навчальних праць. Теперішнє приміщення Кабінету не дуже для цього придатне через тісноту та брак необхідної меблі. Для зазначеної праці опівробітників треба б одвести де одну кімнату при Кабінеті. Доречи, треба сказати, що Кабінет, хоч він має далеко не всю потрібну літературу и не на всі питання, все ж уявляє в собі досить солідну збірку книжок, яка дає можливість бібліотекарів працювати в галузі бібліотекознавства и книгознавства. За останні часи Кабінет значно поповнився старою літературою, так що в ньому можна найти матеріали в тім чи иншій мірі майже на всіх основних питаннях бібліотекознавства чи книгознавства.

Що до кількості опівробітників, що користуються книжками з Кабінету, то їх було разом з практикантами за минуле півріччя 45 чоловік, що складає щось біля 75% до загальної кількості опівробітників.

Крім індивідуальних асортів опівробітників Кабінет обслуговує в значній мірі и відділи, особливо справочно-консультаційний відділ, що найсильше використовує книжки з Кабінету для своїх праць і виставок; ці книжки в наш ослік не вийшли.

11 - інші відділи, разом класифікаційною сістемою в цифрах.

Назва відділу.	Загальна кількість видано по асонементу.	видано опіро-бітні-кам ВВУ.	видано опіро-бітні-кам в відсотк.	які книжки обрали найчастіше.
1. Класифікаційна сістема	1709	1516	88%	1/Хавкіна-Руководство для несольних о-ж. 2/Труди І-го сістематичного з'їзду 1911. 3/Отле.
2. Книгохранилище / загальна /	1581	1234	78	1/Лондон-мартин Іден. 2/Синклер 3/Генри - Пути, которые мы идем.
3. Лабораторія / загальна /	469	469	100	1/А. Толстой-хождение по мукам. 2/Шульгин - дни. 3/Антоненко-Давидович-запорожені оилуети.
4. Періодика	1709	1516	88	1/Природа и люди. 2/Мода 3/Літературно-Наук. Вістник
5. Підручна бібліотека	1952	1226	62	1/Смена 2/Красная Шива 3/Красная Шовь 4/Червоный шлях
6. Ресотритуря	701	701	100	1/А. Толстой-хождение по мукам. 2/Недра м 17, 1926 3/Шульгин - дни.
7. Україніка	343	319	93	1/Винниченко 2/Котляровичский 3/Українка, Леся.
Разом	79%	

Подія по розділах міжнародної сістемі.

Відділи	0	05	1	2	3	37	4	5	6	61	7	8	8,09	9	91	92	РА
Загальний	114	554	20	3	215	67	33	80	89	20	88	1717	92	65	10	20	3287
Періодика	2	889	-	3	301	16	14	16	32	31	49	163	-	30	-	-	1516
Україніка	14	-	-	1	67	-	16	6	6	-	1	157	21	22	1	7	319
Класифікаційна																	1234
Разом	130	443	20	7	683	83	63	102	127	61	133	2037	113	117	11	27	6556

ІНФОРМАЦІЯ, АРОМІКА, РЕЦЕНЗІЇ, БІБЛІОГРАФІЯ.

Із Ради Бібліотеки за термін
від липня по грудень 1925 р.

І. Літній період.

Літній період життя Бібліотеки за останні 3 роки характеризується напруженою роботою по впорядкуванню старих книжкових фондів. Тому на цей час значно зменшуються у своїй інтенсивності інші роботи Б-ки. Через це природньо зменшується и кількість засідань Ради в цей період.

Отже за літнім час від липня по жовтень відбулося 4 засідання Ради Б-ки, через які пройшли крім поточних ділових справ, такі більш значні питання:

1. Про заміщення посад, що їх додано з нового бюджетного року до статуту ВБУ. це питання розв'язано таким чином: постановлено з посади замістити науковими робітниками, обравши їх по конкурсу: з них одну посаду дати індекатору-природнику, дві других - кваліфікованим українським ; з посади замістити бібліотечно-технічними робітниками.

2. Про заміщення посади помісного т. пуотомонта. Одноголосно обрано т. Горинського.

3. Про купівлю медичної бібліотеки проф. Овразова. постановлено купити.

4. Про передачу ВБУ 6-ки Т-ва природників на умовах, що їх вирошено Товариством за вгодою ВБУ. постановлено прийняти бібліотеку, як що умови будуть відповідні.

5. Про ремонт бібліотеки. З огляду на обмежені кошти зробити лише ремонт читальної зали та частини коридору, що коло читальні.

6. Про заснування при відділі "Україніка" підвідділу "Бібліофіка" згідно пропозиції представника АКСРР, який

обіцяє допомогти ВВУ у поповненні цього відділу відповідною краєзнавчою літературою. Призначено садання таким підвідділ за-
вести.

7. Про прийом делегації закордонних освітників, яка мала ор-
ганізувати ВВУ.

II. Освітній період.

З початку академічного року, т.е. по закінченню чергових
літніх відпусток, відбулося 3 засідання Ради Бібліотеки.

На першому з них, що відбулося 13/А, було заслухано: 1/ допо-
відь Директора ВВУ про його подорож до Харкова. Основні інфор-
мації такі: затверджено для ВВУ штат в 66 співробітників;
бюджет Наркомосу УРСР зменшено; в зв'язку з цим урізано суми для
окремих установ Наркомосу. Для співробітників ВВУ зменшено плат-
ню проти ставок останніх 3-х місяців. ВВУ піднято проти цього
зменшення протест по всіх відповідних інстанціях.

2/ Розглянуто програму наради академічних бібліотек України, що
має бути в грудні в Києві, і поговорено 11-цілю рядом нових
питань: про проблеми академічних бібліотек; про стан наукових бібліо-
тек на Україні на підставі анкет; про уніфікацію бібліотечної
статистики; бібліографічні роботи в наукових бібліотеках; під-
готовка наукових бібліотекарів; друкований орган Академічних бі-
бліотек і т.д.

Ці питання в формі тем докладів мусять бути надіслані до
Харкова.

3/ Інформація про пожежу, що трапилася в приміщенні Кол. бі-
бліотеки Флавіана в лютому. Ухвалено настановити на тіл, що в
Музея Культів, як господар будинку, негайно зробити ремонт; в
разі його незгоди - перевести бібліотеку Флавіана до ВВУ.

Наступне засідання відбулося 4/АІ в присутності представни-
ка Укрнауки т. Дубровського.

Заслухано його інформації, що до планів діяльності Бібліо-
течно-музейної Секції в тій частині, що торкається бібліотек.

В цьому напрямку Укрнаука має тенденцію централізувати опра-

ву, утворюючи 4 центральних наукових бібліотек: в Києві, Харкові, Одесі і Катеринославі. Це об'єднання великих бібліотек України коло 4-х основних об'єднань викликано неможливістю постачати особисті примірники в кількості більшії ніж один примірник на велике місто. З методичного боку Укрнаука покладає на Воєнородню бібліотеку, як на центральний орган наукового бібліотекознавства, розроблення основних принципів бібліотечної теорії та практики, а також і підготовку бібліотекарів. В зв'язку з цим за основу береться при ВБУ аспірантура для підготовки наукових бібліотекарів. Для підготовки рядового бібліотекаря Воєнородня бібліотека має виробити план організації курсів бібліотекознавства.

Що до наради академічних бібліотек України, то представник Головнауки інформує, що більшість додатків до програму, що їх було подано Воєнородньою бібліотекою, прийнято і введено в програму наради в формі оповідок до оголошених тем.

Далі було заслухано інформацію про роботу комісії по приєднанню бібліотеки ІНО до ВБУ. Висновки Комісії про доцільність цього об'єднання мають бути передані на розгляд Укрнауки.

В справі тарифікації співробітників директор дає інформацію про зниження кількості співробітників в розрядах і про цілу низку заходів, що їх було вжито ВБУ з цього приводу. Всі заходи залишилися без наслідків через те, що зміну на новий бюджетний рік ще затверджено Раднаркомом. Представник Укрнауки підтверджує інформації, але відноситься з свого боку представити Укрнауці нові недопустимі умови, в якому зупинилася ВБУ.

На засіданні Ради, що відбулося 6/XII, заслухано

було такі справи:

1/ Інформація директора ВУ про наслідки його подорожі до Харкова.

2/ Проект тарифікації співробітників ВУ, що має впровадити ВУ, і представити його до Тарифної Комісії центрального Робкозу для орієнтації при перегляді справи. Загальну схему тарифікації розроблено так: директор ВУ 24 розряд; заступник директора і Вищий Секретар 20 розр.; 7 Завідуючих Відділами 18 розряд; 7 помічників Завід. Відд. - 17 розряд; 15 бібліотекарів-опедіа-листів 13 розр., 10 бібліотекарів 10 розр., 15 бібліотекарів-опедіа-листів вищої кваліфікації 14 розряд. Технічні посади идуть по загальній уніфікаційній сітці.

3/ Інформація про оцінку книжкового майна бібліотеки. Комісія по оцінці книжкового майна ВУ з філією, монастирськими бібліотеками і т.н., оцінила книжкове майно Б-ки зі всіма її фондами в 2200000 карб.

4/ Оголошення конкурсу на посаду Завідуючого Відділом Стародруків. Постановлено оголошити конкурс.

5/ Обрання до числа позаштатних постійних співробітників замість т. Тіхвінської - т. Якобі. Постановлено обрати.

6/ Впровадження проекту вимог до аспірантів і оголошення про 5 місць для аспірантів при ВУ. Прилягало розробити правила прийому.

7/ Про українізацію. Постановлено: нагадати співробітникам про те, що останнім роком для вивчення української мови кінчається 1-го січня 1946 р.

8/ Питання про колосальну перегрузку адміністрації Б-ки працею виключно адміністративною і про необхідність взяти всякого рода мір, аби дати змогу Адміністрації Б-ки віддатися науковій роботі.

9 життя Бібліотеки.

Довідавшись про тяжкий матеріальний стан, який загрожує спів

робітникам ВВУ на новий бюджетний рік, ініціативна група опівробітників окликала загальні збори, запровадивши на них також Адміністрацію Б-ки. Не дивлячись на категоричні заяви представників Адміністрації Б-ки проте, що всі заходи для поліпшення матеріального стану опівробітників вичерпані, опівробітники пообіцяли прохати директора ВВУ поїхати до Харкова, як представник опівробітників і на їх кошти, аби ще раз персонально в'ясувати безпідставність зниження оп-ків в розрядах і випробувати всіх можливих заходів для поліпшення стану опівробітників.

Наслідком подорожі, як відомо була категорична обіцянка переглянути справу тарифікації опівробітників ВВУ в тім напрямку, щоб принаймні не зменшити теперішніх отавок.

- : - : - : - : - : - : -

22/Х оглядала В.Б-ку України екокурсія з 10 чоловік - учнів семирічної школи с.Майдан-Куриновський Літинського району Вінницької округи під проводом учителя Прокіпа Івановича Ратушного. Де-кому з сім'їотечних опівробітників довелося уперше сачити виховавців селянської семирічної трудової школи. Трудно робити якісь висновки на підставі тих спостережень, які ми мали за короткий час. Одно можна сказати - ми сачили дітем села, в об'єктах з селянського сукна, де-кого в чоботях, що шиті не для нього. Хлопці дорослі з опокінними рухами, з напруженою увагою. Запитань було мало, але слухати інформації були охочі. З охотою згодились допомогати на місці ВВУ в її українознавчій роботі. Це трудніше сказати - чи встигнуть всі ці селянські діти за сім років орієнтуватися в сучасних культурних надбаннях хоч остільки, щоб

знати, що їм потрібно робити далі для своєї громади, для людства. І зовсім нічого не можна сказати, оскільки ці явища очевидно й успішно готуються до зближення з українським містом.

- : - : - : - : - : -

жж

--

28/Х об'їздила В.В-ку У. ококурою з 6 чоловік-червоноармійців 13-го важкого гарматного дивізіона - кандидатів на бібліотекарів. З ними двоє керівників. Червоноармійці ставили такі запитання: 1/ яка найстаріша книжка є в ВВУ, 2/ чи хто читає видання старих часів, 3/ чи не їдять миши книжок, 4/ чи не можна яку-сь французьку книжку розгорнути й подивитись, 5/ чому не знаєш з окремими нарисами, щоо ними було видано наказів ралонам зібрати на місцях непотрібну літературу й надіслати до ВВУ.

- : - : - : - : - : -

М.Моинський.

М.М.Куфаев - книга, як поняття й предмет науки та бібліографія, як документальна наука про книгу./Розділ з бібліографії книгознавства/ Київ УНД.1925.Відомка з "Бібліол.с." № 1-2 за 1925 р., 243.с.

це перша українська книжка, до її цілком призначено методологічним книгознавчим питанням. питання ці такі: що таке книга й що таке бібліографія, як наука. Пролетарська наукова думка не вагавалася й не заперечує потреби визначення основних загальних питань в теорії, то є то, в методології і навіть успіх в практичній роботі ставить в залежність від теоретичної підготовки. /

/.

до до книгознавства, тільки матеріальні наші умови не дозволяють нам поставити в'язування загальних питань разом з питаннями щоденної практичної роботи з книгою. Тому поше М.М.Куфаєва ми мушимо втати прямо як прояв певного пошуку нашого видавництва

чого фронту. По суті кн. М.Куцаєва є значне придбання
и разом дуже помітне збагачення української бібліотеки-
ної літератури. По першому питанню - що таке книга -
в українській літературі ми маємо лише одну спробу ви-
значити це поняття, принаймні, в загальних рисах. Та-
ку спробу дав Л.М.Виковський /Жур.Книгознавство.Подє-
ради, 1922, ч.2/. За думкою Л.М.Виковського "книга
це сконцентрована праця її автора и усіх попередніх
поколінь". За думкою М.Куцаєва "книга є річ, до конки
кретно опримається, тобто матеріялізована людська
думка, злита з словом".

Це порівняння краще всього допомагає уявити,
який значний крок ми маємо в опріділенні книги, як по-
няття. Загальна думка Л.Виковського, яку можна прикла-
сти и до інших людських витворів, хо і он наприк., со-
кира, картини і т.и. опріділення, яке не має видових
відзнак, в порівнянні з опріділенням М.Куцаєва здаєть-
ся майже абстрактним. Що до бібліографії, в українсь-
кій літературі маємо майже виключно матеріял, що допо-
магає намітити перші кроки практичної бібліографічної
роботи. Ми маємо визначення обсягу загальної україно-
знавчої бібліографії, маємо спроби намітити завдання и
межі журнальної українознавчої бібліографії, маємо пра-
вила карткографії, але майже не маємо спроби теоретич-
ного обміркування бібліографії, як науки, не кажучи
вже про бібліографію в історичному аспекті. От чому
праця М.Куцаєва, даючи визначення природи бібліографії,
як науки, незамінно допоможе нам намітити різні форми
бібліографічної роботи, допоможе оплядуванню цієї робо-
ти, допоможе и організації практичної бібліографії. В
одному тільки ми муємо зазначити безперечну хвию в пра-
ці М.Куцаєва. Як відомо, Л.М.Виковський намітив систему
книгознавчих дисциплін. В українській літературі ми має-

ме опроу Л.В.Биковського перекласти це ентему в графічну форму. Основний принцип цієї графічної схеми той, що в ній додержано співвідношення окремих книгознавчих дисциплін. Дивлячись на схему, ми ясно уявляємо, яка з книгознавчих дисциплін ширша по обсягу, яка вузча, яка співпідлягає принципам тільки загальної дисципліни. У М.Кудашова ми знаходимо теж опроу графічно схематизувати свої думки про співвідношення етологичних дисциплін. Але із схеми М.Кудашова ми не бачимо, яка з етологичних дисциплін oudenється на тільки загальних принципах, а яка з своїх принципів співпідлягає тільки загальним. В "вонсі" М.Кудашова, до якого він заводить цілий ряд дисциплін - всі вони графічно визначені в однаковому відношенні до книги, як центрального об'єкта їх дослідження. На нашу думку, це крок назад, порівнюючи із схемою Л.Биковського.

Читати кн. М.Кудашова слід після ознайомлення з кн. Л.Лисовського - Книговедение, как предмет преподавания. Це краще перед кн. М.Кудашова прочитати ст. А.А.Сидорова - Книга, как предмет изучения /Книга в России. Т. 1. 1924/.

З технічного боку книжку видано не зовсім вдало. Особливо ми відмітимо хибні перекладачі. В де-яких місцях перекладач бере такі слова, які не точно передають зміст того слова, яке перекладається. Вкажу на слово "олити", яке перекладач перекладає словом "з'єднання", що не одно и те ж зі словом "злити". Друкарські помилки в тих місцях, де подається якесь слово в латиниці - неприпустимі.

Отже, побажавши видавцям тільки уважливості до перекладної роботи, а також до коректурної, вважаємо, що кн. М.Кудашова буде дуже корисна всякому, хто працює з книжкою.

М. Ясинський.

О. М. Шаолова - Рукописна книга.

К. держ. б-д. 1925. на-
уково-популярна біб-
ліотека книгознавства
УНІК-а за ред. О. М. Ша-
олова, вип. 1. 1140.0.

В українському книжковому вжиткові до цього часу ми майже не мали книжки, котра освітлювала б судьбу рукописної своєї попередниці. А книжки на цю тему надуже потрібні. Вони мусять поширити серед масового читача свідоме обережне відношення до рукописних матеріалів. Відомо, що під час перемишень книжкового майна за революційної доби, часто гинули рукописні матеріали тільки через брак свідомого до них відношення. Отже актуальність теми очевидна. Судячи по змісту книжки й викладу, ця книжка буде найбільш корисна тому шарові нашого суспільства, яке складає перехідну ступінь від висококваліфікованих наукових робітників до масового читача. Це не зменшує вартості книги. Це тільки підкреслює потребу ще більш приотупної популяризаційної літератури для вжитку масового читача.

Що до оцінки книжки, ми обмежимося тими зауваженнями, які викликає книжка, коли ми розглядаємо її з погляду найзручнішого її використання читачем.

Коли взяти книжку в цілому, то ми побачили б, що матеріял про рукописну книгу на Україні був відокремлений. Далі, коли мова йде про цілком виразно відокремлені об'єкти дослідження, як мініятури /95 ст./, або портрет/970т/ одні відокремлювати ці розділи від попередніх, хоч би починаючи з нових рядків. Тепер про деякі окремі місця. Будемо оглядати за сторінками. На 7-ій ст. говориться про азіатську практику згортавати зміст глиняних плиток, коли цей зміст заповнює декілька плиток. Як

з'ясовується азіатизм на кожній плитці на початку писали назву твору, а за таким у них завжди вважали перші слова тексту, тобто перші слова першої плитки. Крім того останні слова кожної плитки писалися так на початку однієї плитки. Ботне запитання, до чого раніше писали на плитці - чи перші слова першої плитки, чи останні слова попередньої. На стор. 67 не зрозуміло - що хоче довести автор, коли говорить про південно-слов'янських перепишувачів, котрі яко-ось ставлять літери під рукавами, або між ними. На тій же сторінці автор говорить про подібність візантійського і слов'янського уставного письма. Намаль до показано зразків. Вказано також, що було показано на зразках різниці між окоропним українським і російським письмом в пам'ятках перших століть /подало тільки український зразок - доот./ . Помилково читає відсилається автором до малюнка № 16, як до зразку тератологічного стилю /91 ст/.

Щодо мови, якою видано книжку, слід показати, що видавці і автори уникали такого змісту трудно зрозумілих слів, як це ми бачимо на ст. 12: черата, шасатура, пудло. На рахунок не зовсім вдалої етимології і деякі слід віднести також і те місце на 7-ій ст., де говориться про пуделки, що "низали" глиняні асирійські плитки.

Навкінчення вкажемо, що бібліотеки Михайлов-Маньотря, Софійського собору, Видусецького і Лаври належать до всеукраїнської бібліотеки України, а не окремо існують.

З приємністю відмітимо доцільне розміщення бібліографічних ознак книжки, гарний шрифт і вдалих вибір формату книжки. Окладка книжки сама по собі чудова, але ті друкарські приладдя, що на ній вибрано, як орнамент, не відповідають змістові книги.

- : - : - : - : - : -

Д.Балика.

Вивчення українського читача.

/бібліот.показчик, до якого оклад.но матер.буу/

Не було жодного питання в галузі бібліотекознавства, де ми

малося таке розходження між теорією та життям, як в справі вивчення читача. Наукова допомога російським книжкам - бібліотекарів до цього часу не їде, бібліотекар мусять сам розв'язувати всі питання керівництва читачем, бібліотекар прокладає свої шляхи вивчення читача, майже зовсім не розуміє тих теоретичних опроб, до їх зазначено в так званій "бібліо-психології" Русакина.

Справа полягає ні в одній занадто абстрактній формулюванні, до її вживає Русакин, справа не в тому, що наше життя іде дуже швидким темпом.

Є в розходженні теорії та практики який інші підстави; тільки відповідні. В коротенькій замітці не можна показати цього детально, але зазначимо основне розходження.

Бібліопсихологія весть до нас на увазі виключно читача. Книжку висті в бібліопсихології, як цілий комплекс властивих її ознак, але аналізували її лише вважаючи на цільову установку, на певну категорію читачів, виключно для вивчення читача. Об'єктивно книжку, її зміст, ідеологію и т.и. бібліопсихологія не вивчає, для неї книжка лише знаряддя для психологічного вивчення читача.

Життя показує, що цього не досить. Не треба бути занадто бібліофілом, для того, щоб все ж таки вивчати в книжку и читача. Світосгляд автора, науковість автора, взагалі зміст книжки, оздоблення книжки, мова-ознаки, що їх можна вивчати об'єктивно, не тільки під кутом зору вивчення читача. Але и цього не досить. Саме вивчення читача можна провадити на книжці не однією методом експериментальної психології, а и тільки життєвим, діалічним. це - той істинний метод - вивчення книжки и читача з метою допомоги видавничої діяльності держави, який зараз переважає

в Москві /див. наші статті в "Красному бібліотекарі" 1925 рік № 10, зокрема № 11/.

Синтетичним методом вивчали книжку и читача також наші українські письменники - Грінченко Б.Д., Франко, Куліш и т.и. в 60-х років. /Див. нашу бібліографію, що її подано ниже. Особливо важливо метод голоного читання у Грінченко Б. і т.и./

Бібліотекарі вивчають в своїй практиці цілий комплекс "книжка-читач", не беруть відокремлено читача, його мислю и т.п., а книжку тільки як знаряддя експерименту над читачем.

Тут Русакін помиляється, перегнув палику в бік вивчення читача, одкинувши книжку, її зміст, її ідеологію, мову, то що...

Є ще, крім синтетичного, другий метод вивчення читача, т.зван. - аналітичний. Це вивчення читача на підставі більш детального аналізування всіх явищ душевної діяльності в момент читання читачем книжки. До обсягу вивчення читача аналітичним методом входить:

1. Вивчення ідей, що океровують увагу в процесі читання, "направляючих ідей".
2. Вивчення "здіюності читача відновлювати те, що ним прочитано".
3. Вивчення здіюності читача критично підходити до того, що він читає.
4. Вивчення здіюності узагальнення того, що прочитано.
5. Вивчення уміння зв'язати те, що прочитано з оточенням.
6. Вивчення "емоцій".
7. Вивчення, "як швидко виникають реакції у читача".

цей метод нагадує метод Русакина, але по змісту значно відрізняється від нього.

Синтетичний и аналітичний методи доповнюють один одного і тому часто криються то тим, то другим рівночасно. Синтетичний и аналітичний методи краще відомі бібліотекареві ніж бібліопсихологія П.Русакіна.

В бібліографії як раз нами подано матеріяли /статті/змітки, відчити/, що до певної міри допоможуть бібліотекареві розібрати-

оя в зазначених вище питаннях - і з'ясувати, як іде
вивчення українського читача в практиці і як воно по-
винно бути накреслено в теорії для наукової допомоги
бібліотекарів в справі керування читанням, в роботі
з читачами.

вивчення українського читача.

/Бібліографічний покажчик, окла-
дений по матеріалах Всенарод-
ної Бібліотеки України/.

60 - 4 р о к и.

1. Бѣлопоновъ - О пообѣтеляхъ дитомірокомъ Публичной
----- Библиотеки.
Вольног. Губ. Вѣдомости 1867, 1868, 1869г.
2. Вокрепенокін А. - Статьи въ "Руковод. для сельскихъ
----- пастырей" Кіевъ 1862 и въ "Кіев. Епарх.
Вѣдом." 1862. /возражения на статьи оо
укр. читателе и укр. книге, помещенные
в ж. "Основа" 1862г./
3. Гавришъ А. - Пять дней въ житті А-го студента.
----- "Основа" 1862, 1А /сент./отр. 60-74.
4. Городискій А. - Чему и какъ учить нашъ народъ.
----- "Основа" 1862, 1А /сент./от. 7-25.
5. Данилевскій Г. П. - Харьковск. народныя школы. /оъ
----- 1732г. по 1865г. / /богато матеріялів
про читача за старі часи/.
6. Каховскій В. - Листъ до "Основ"янъ". "Основа" 1862
----- I Вѣст. от. 56-59.
7. Костомаровъ П. - О преподаваніи на южно-русскомъ
----- языкѣ. "Основа" 1862 У /май/ от. 1-7.
8. Кулишъ П. - Взглядъ на малорос. словесность.
----- "Русск. Вѣстникъ" 1857. XII.
9. того ж - Листъ оъ хутора". Листъ I и II, "Ос-
----- нова" 1861 I и II.
10. того ж - "Листи оъ хутора". Листъ I и II. Про
----- города и села. /изд. Кулиша/ Спб. 1861г.
от. 16.
11. того ж - Про города и села / въ Основу / "Ве-
----- черница" 1862г. Львовъ кн. 28, 29, 31.
12. того ж - Про отчужденность въ украинскомъ сло-
----- весности. "Основа" 1862, кн. 1.
13. того ж - Характеръ и задача украинской крити-
----- ки. "Основа" 1861. кн. 11.

14. Кулишъ П. - Статті в "народное чтение".
15. Мазко П. - Изъ о. Карасіювка /Екатеринославо. гуо./ "Осно-
ва" 1861р. у/мал/ от. 66-68.
16. Обществовннх библіотеки на югъ. "Основа" 1861, у/л/ /малъ/
от. 129-132.
17. Переходовецъ Олександр. - Изъ полтавы /читач газет, книжок
того часу/. "Основа" 1861, у. от. 71-72.
18. Письмо семинариста. "Основа" 1862, у/л/ /малъ/ от. 26-27.
19. Современная Южно-Русская Лѣтопись. О способахъ распроотране-
ненія грамотности. "Основа" 1862, кн. у/л/ /ав-
густ/ от. 1-26.
20. Стожновъ А. - Неправдивость и равнодушіе - главнѣшія помѣ-
хи въ распроотр. грамотности. "Основа" 1862,
IX /сент./ от. 74-90.
21. "Моя Поляна" - Два слова о новомъ явленіи въ дѣлѣ народнаго
воспитанія. "Основа" 1861, у/л/л/ от. 122-124.
22. Шевченко Т.Г. - Дневникъ Т.Г. Шевченко. "Основа" 1861 и 1862г.г
/рядъ мал/.

80 роки.

23. Гавришъ - Десятилѣтіе Каневской публичной библіотеки
/1873-1887/. "Кіев.Старина" 1889, у/л/л/.
24. Отчетъ за третій годъ Харьковской Общеотвенной Библіотеки
/съ 26/IX 1888 по 26/IX 1889/. Харьков 1889г.
25. Павликъ М. - Про руско-україноські народні читальні. "На-
уков. Библіотека" 1887р. книжки II и III.
26. Рецензія на книжку Павлика "Зоря" Львів 1888 № 1.
27. Сумцовъ П.О. - Культурні переживанія. Кіев.Старина 1889
/рядъ мал/.
28. "Что читать народу" - Критич. указатель книгъ для народнаго и
дѣтскаго чтенія. Сост. учительницами Харьковской
воокресной школы: А.Алчовкою и другими. том I.
СПб. 1882г.
29. "Что читать народу" том I. 2-ое изданіе. СПб. 1888г. от. 805+
XXI.
30. "Что читать народу", том II. СПб. 1889г.
31. Критич. замѣтки и отзывы на книгу "Что читать народу". "Южный
край" 1884г. 12 апрѣля и 5 июня.
32. Те-х в "Харьков. вѣдомости" 1884 отъ 20-го апрѣля.

90 роки.

33. Ан-окія С.А. - Очерки народной литературы. Изд. Русск. Богат.
СПб. 1894. стр. 149. /Ан-окія вивчає україн. читача,
34. Бодіновскіи Вл. - Публичная библіотека въ Антомирѣ /по повол.
25-тилѣтія/. "Кіев.Старина" 1891, у/л/л/ от.

/матеріял про україн. читача/.

35. Шартовий /Грінченко Б./ - Листи з України наддніп-
----- ріанської див. "Буковина" /переведено
в 1917 р. окремою книжкою/.
36. Вільхівський Б. /Грінченко Б./ - Українська книжка
----- на селі. /укр. книжка и укр. читач. ви-
вчення читача методом голосного чита-
ння/. Ж. "Зоря" Львів 1892р., от. 35,
53, 75, 112, 134, 155.
37. Гримач М. - Література и життя. "Зоря" Львів, 1897
----- от. 217 и 255. / переважно про укр. кни-
жку, але є и про читача/.
38. Грінченко Б. - Україн. книжка на селі.
----- див. ч. 36 "Вільхівський Б."
Див. ч. 70 "Гримач М."
39. Драгоманів М. - Листи на наддніпрянську Україну. / пе-
----- ревидано в 1917р. окремою книжкою. /
/є про видання книжок для народу и
про вимоги читача/.
40. Краткія историч. озорь 25-лѣтія діяльності Хер-
----- соноскои Обществ. Био-ки / 1872-1897г. /
и отчетъ био-ки за 1897 г. Херсонъ
1898. от. 65.
41. Криночкин Лв. - Українсько-руски видання Московскихъ
----- лубочниковъ. "Зоря", Львів 1890, от. 335
42. Лесевич Волод. - Лист до редакції часописи "Синь
----- Отчечства" 1899. ч. 153.
43. Ляшенко Арк. - У антимірокои публичной био-кѣ. "Кіев.
----- Старина" 1892г. 111 /мартъ/ от. 499-
-503.
44. Михалевичъ И. К. - 25-тилѣтіе Каменець-Подольскои
----- Русскои Публичной Био-ки / 1866-1890/
Кам.-Подольскіи, 1891. от. 544 XLIV.
45. Отчетъ Благотворительнаго Общества изданій обще-
----- полезныхъ и дешевыхъ книгъ / в. С. ПУР-
ГВ/. Отчетъ за 1899г. Спб.
46. Отчетъ о діяльності Комитета по устройству сель-
----- скихъ библиотекъ и народныхъ читалень
за 1896 г. Харьк. Общество Грамотности
Харьков 1897г. от. 61.
47. Отчетъ о состояніи антимірок. Городок. безплатной
----- народной читальни за 1897г. / годъ
перви/. Антиміръ 1898. от. 34.
- 48-50. Отчеты Кіев. Городокои Публичной Библиотеки за
----- рядъ лѣтъ / 1897, за 1898, за 1892/.
- 51-53. Отчеты Кіевскои Городокои безплатной народной
----- читальни за 1897-8 годъ; за 1897-8
годъ, за 1899-1900 г.
54. Отчетъ Одесскои Город. Публ. Библиотеки за 1890 годъ.
----- Одесса 1891 г.

- 55-56. Отчет Первой Одесской Город. бесплатной народной читальни
за 1893 г. : за 1894 годъ. Одесса 1894 г.
и 1895.
57. Отчет второй Городок. бесплатной народной читальни за 1899-
-1901 г. Одесса 1902 г. от. 33.
58. Отчет Харьков. Общества Библиотеки за четвертый годъ и Прото-
-колы общ. собрания членовъ ея 9 дек. 1890г.
Харьковъ 1891 г.
- 59-61. То-же за пятый, за шестой, за седьмой годы. Харьков 1892,
1892, 1893.
62. Очеркъ развитія Черниговской Общ. Библиотеки за 20 лѣтъ ея су-
-ществованія /1877- 1896/ и отчетъ оио-ки
за 1897 годъ. Черниговъ, 1898. от. 116.
63. Павлик М. -Про перестройку русских читален. "народ" 1890,
№ 10.
64. Пешехоновъ А. -Изъ исторіи читателя. Стат. замѣтка. Очеркъ
развитія черниг. Обществ. оио-ки за 20 лѣтъ
ее существованія. "лигнь" 1899г. № 6 от. 10.
65. Потресъ популярных книжокъ украинских. Лѣт.-наук. вѣстник, Львів
1899, том VII от. 119.
66. Программа вопросовъ для собранія свидѣній о чтеніи книгъ въ
-народѣ. /Харьков. Об-во Грамотности/. Харь-
ковъ 1891 г., стр. 7.
67. Пругавинъ А.С. -Запросъ народа и обязанности интеллигенціи.
I-ое изд. 1890г.
68. Те-к 2-ое изд. СПб. 1895 г. от. XLIII+ 547 / с ма-
-ланки з життя Києва та Одеси и т.и./
69. Струнина А. - Первые воскресныя школы въ Киевѣ. "Кіев. Ста-
-рина" 1896, I /май/ от. 267-307. /матеріалъ
про оио-ку и читача/.
70. Сумцовъ Н.Ф. -Культурная переживанія. "Кіев. Старина" за
1890 р.
71. Чайченко Василь /Гринченко В./ - популярные книжки /якою повин-
-на бути народня книжка/. "Зоря", Львів 1891
от. 15, 37, 53, 73, 115.

1900 - 1905 роки.

72. Алишовакая Л.Д. -Чтеніе шведскихъ и норвежскихъ писателей въ
/украин./ деревнѣ и городѣ. "Русск. Богат." 1903 январь /т. I/.
73. Ан-окиа С.А. - народъ и книга. "Русск. Богат." 1902 г. № 6,
7 и 8.
74. Вільхівський В. -народопросвѣтні книжки /за роки з 1899/.
Л.-Л. вѣстник том XLV от. 112-127.
75. Гнв -Книжка на землі. Л.-Л. вѣстник 1901р. т. XIV
от. 21.
76. Гринченко В. -народпросвѣтні книжки. див. ч. 74 "Вільхівський"
77. Гринченко В. -народній театр /п'єси та глядачі/ Л.-Л. вѣст-

ник 1900, кн. 7, 8, 9.

78. Доманицкіи В. - Какъ читается Шевченко /якіи твір
----- має тираж/ Київ. Старина, 1904, VII-
-VIII ст. 13-19.
79. Б.С. - Гоголь і великоруські читачі з проє
----- отого народу. Л.Н. Вістник 1900 р.
т. X ст. 129.
80. Б.С. - Попит на україн. книжку в народі.
----- Л.Н. Вістн. 1900р. т. X ст. 207.
81. Б.С. - Склади книжок на селах. Л.Н. Вістн.
----- т. XIII ст. 73.
82. Б.С. - Україн. книжка на селі. Л.Н. Вістник
----- 1902р. т. 18. ст. 37./з цікавою та-
блицею/
83. Какъ иногда читается книга въ деревнѣ. "Сынъ Оте-
----- чества" 1900р., ч. 67.
84. Ков-Кол. Т. - В справі ширення книжок у народі.
----- Літ. наук. Вістн. т. XV ст. 24.
85. Л.М. - Н.И. Савич /последній вольтерьянець/
----- "Київ. Старина" 1904. II.
86. Левицкіи О. - Очерки народной жизни Малороссіи во
----- второй половинѣ XVIII в. Київ. Стари-
Старина, 1901, кн. I-12.
87. Мердери А. - Попытка учредить въ Балтѣ комм. об-
----- щество и городскую общ. ош. ку. "Київ.
Стар." 1901 IX. /цікава зам. про
читача/.
88. Н.Ч. - Уаь Чернигова. /"Безграмотн. чита-
----- тель"/. "Образованіе" 1901г. IV/апрѣль/
89. "Народная Литература". Сборникъ отановъ оислѣдова-
----- ной Комисіи. Київ. Общества Грамотно-
сти о книгахъ для народного чтенія.
Вступокъ І. Київ 1903г. стр. VI+242+IV
90. То-же изданіе 2-ое Київъ 1904 г.
91. То-же вып. II. Київ 1904 г. ст. X+160.
92. Николаевъ А.А. - Статистика чтенія. /Вѣстн. Знанія,
----- 1903 г. VII/.
- 93-97. Отчетъ Благотворит. общества изданія ообщепользыхъ
----- и детскихъ книгъ /въ Сѣбурзь/ за го-
ды 1900, 1901, 1902, 1903, 1904. Сѣбурзь.
/о зразки тем для видавничої діяль-
ности, про напрямки роботи и т.и./
- 98-102. Отчетъ Кіевской Городской Публичной ош. ки /за го-
----- ды 1900, 1901, 1902, 1903, 1904/.
- 103-106. Отчетъ о дѣят. и оостояніи Первой Кіев. Городской
----- бесплатной народной читальни на по-
доль /за годы 1901, за 1902, за 1903,
за 1904/.

107-109. Отчет о состоянии и деятельности Киев. Городок. бесплат-
ной народной читальни имени Пушкина. / за го-
ды 1901, за 1902, за 1903/.

110. Отчет Киев. Городком Народной бесплатной читальни имени
Пушкoвoгo в 21/окт. 1903г. по 1 янв. 1904 года.

111. Списки книг для бесплатных оио-кь-читалень и для школьных
оио-кь, составл. оиолотечной комиссией Киев.
Ош-ва Грамотности. Киев 1903г. от. 87.

112. Франко Ів. - Журнал 1 пусліка. літ.-наук. Вістник 1900р.,
том ІА от. 136-147. / цінна стаття, з таблицями/

113. Щепкина-Куперник - "Кь свѣту". / опостереження над читачами,
до читали Гоголя/ "Сѣверный Курьер" 1900 г.
1.100.

1905 - 1917 роки.

114. Ан-окіа С.А. - Народъ и книга. Унив. кн. мол. Столяръ. Москва.
1914г. стр. 266. / вивчення укр. читача-
селянина и роуітника/ доноссу/.

115. Грінченко Б. - Історичні книжки на селі / вивчення читача/.
"Нова Громада" Київ 1906р. кн. II от. 90-115.

116. його ж - Кулішеві твори і сільські читачі. Журн. "Но-
ва Громада" К. 1906 кн. 6 от. 68-84, кн. 7 от.
53-70.

117. його ж - Те ж окремою відомкою. К. 1906. от. 34.

118. його ж - Перед широким світом. Київ 1907р. от. IX-320.
/ цінна робота Грінченко Б. про укр. книжку и
україн. читача на селі-селянина и роуітника.
Автор методом голосного читання вивчає чита-
ча Катеринослащини/.

119. Рецензія Петляри С. на книжку Бориса Грінченко "Перед широ-
ким світом". д. "Україна" 1907р. кн. 7-8
от. 237-246. / Автор показує помилки Грінчен-
ко и идеалістичний підход до вивчення читача/.

120. Грінченко Б. - Перелицьована "Енеїда" на селі. "Зоря" Москва
1906 р. кн. 5-6.

121. його ж - Твори світової літератури на селі "Нова Гро-
мада" 1906 р. кн. 12 от. 85-96.

122. його ж - Читатели изъ народа о произведеніяхъ И.С. Ле-
вицкаго. "Полтавщина" 1905 г. кн. 31 и 42.
"Кіев. Старина" 1905 г. март, от. 262.

123. його ж - Шевченків "Кобзарь" на селі. "Нова Громада"
1906 кн. II от. 7-29.

124. Звідомлення товариства "Прогрѣта" у Киї-ві за 1906р. К. 1907
от. 74.

125. Звідомлення т-ва "прогрѣта" у Київі за 1910 р. К. 1910р. от. 64
/ цінні дані "до дала анкета" про читача Ку-
рнівки, Деміюки и т.и./

126. Кароовський м. - Наші книголюбні і їх читачи. "Украин. Студент"
СПб. 1913 г. кн. 2.

127. Лобода А.М. - Къ исторіи классицизма въ Россіи въ
----- первую половину XVIII в. /Сборника/
от. 369-388/ . К. 1911.
128. "Народная Литература". Сборникъ стѣнновъ библиотеч.
----- комисіи Кіев. Общ-ва Грамотности.
выпускъ III. Кіевъ 1906 г. от. XII +
+ 34.
- 129-132. Народные биб-ки Харьковской Губерніи. Основное
----- исследование за 1907, за 1911 г.г.
Текущее исследование за 1912, за 1913
годы. Харьков /1900-1910/.
/Ретельно окладено, дуже змістовно/.
133. Николаевъ А. - Книга въ деревнѣ. 1907 г.

134. Мого ж - Хлѣба и овца. матеріальныи и духов-
----- ныи бюджеты трудовой интеллигенціи
у насъ и за-границей. изд. "Востн.
Знанія". СПб 1910 стр. 67.
135. Новицкій П. - Статья в "Южной Зарѣ" 1913 г. 2002,
----- 2003.
- 136-143. Отчетъ Благотв. Общества изданія общепользыхъ
----- и дешевыхъ книгъ /въ С.Петербургу/.
Отчеты за годы 1905, 1906, 1907, 1908,
1909, 1910, 1911, 1912, 1913. СПб.
144. Отчетъ Кіевского Общества Грамотности за 1906 годъ.
----- Кіевъ 1907 стр. 99.
145. Отчетъ Комитета четвертой читальни Харьк. Общества
----- Грамотн. за 1905-1906 г. Харьковъ
1907г. от. 31.
146. Отчетъ о дѣятельности библиотекъ Юго-Западнаго
----- края въ 1904г. Кіевъ 1905 г.
- 147-148. Отчеты по антимірокомъ русск. публичной биб-ке
----- см. за 1911г., за 1912 г. Житомиръ
1912г. от. 10; 1913г. от. 13.
- 149-155. Отчетъ Кіевской Городской Публичной биб-ки. См.
----- за годы: 1905, 1906, 1907, 1908, 1909.
1911, 1912.
- 156-157. Отчетъ о дѣятельн. и состояніи I-ой Кіевской
Городской бесплатной народной читаль-
ни. См. за годы: 1905, 1906.
158. Отчетъ о состояніи и дѣят. Кіев. Городской бесплат-
----- ной народной чит-ни имени А.С.Пуш-
кина за 1905 г. К. 1906г.
- 159-160. Отчетъ о состояніи и дѣятельности Кіевской
----- Городок. бесплатн. народной читальни
имени Н.В.Гоголя. См. отчетъ за
1905г., за 1906г.
- 161-167. Отчетъ Одесской Городской имени Императора
----- Николая II Публичной Библиотеки.
Див. отчеты за годы: 1907, 1908, 1909,
1911, 1912, 1913, 1914/.

168. Родниковъ В. - Очерки по истории народной литературы и народного чтения. Киевъ 1914г.

169. Стещенко Иван. - Украинское книговедение 1 читач. лит. наук. Вѣстник 1913 р. кн. 7.

170. Сумцовъ Н. Ф. проф. - Изъ украин. старины. Харьк. 1905г. див. от. 117 и инші.

171. Украинскіи народъ въ его прошломъ и настоящемъ. Подъ редакц. проф. Волкова, Грушевскаго, Ковалевскаго и т. и. том I и особенно II. п. 1916г. /во II томѣ 707 страницъ/.

172. Синкельштейнъ М. - Что и какъ читають дѣти. /Анкета Киев. оіо біотеки д. н. доури/. "Новости дѣт. лит-ры" 1914 г. № 9-10 стр. 7-15.

173. Что читать народу. Под ред. Л. Алчевской том III. Москва 1906г.

а 1917. року - 1925 р.

174. Алемовандров. - Работа о дѣтми вокруг ошолит-ки. "Путь Провѣдения" Харьк. 1922, № 4.

175. Амоуровкии - Керовництво індивідуальним читанням комуніста в червоній армії. "Шлях до ком." Харьк. 1924 № 6-7.

176. Артемов - Ботевственими експеримент в изучении деокого чтения. "Книга и ребенок" Харьков 1924г.

177. Багаліи Дм. /академик/ - Харьковська Громадська бібліотека. "Книжн. Вѣстник". вид. Всенародньої бібліотеки України 1919 р. ч. 2 от 41-58.

178. Балика Д. - Методика разговора о читателем. "Красным Био-рь" Москва 1925, № 8.

179. Мого х - Прошли читателем. "Книгоноша", Москва 1924, № 40.

180. Мого-х - Социальное изучение читателей. "Книгоноша" М. 1924. № 36.

181. Б е к А. - Книга и женщина-работница. /Донцова/. М. "Рабочий читатель" Москва 1925, № 7.

182. Мого х - Книга и рабочая молодежь /Донцова/ "Рабоч. читатель" орган Москв. ГСНС. Москва 1925, № 9 и 10.

183. Мого х - Лицо рабочего читателя. М. "Рабоч. читатель" М. 1925. № 5 и 6.

184. Донцова Окружная политико-просвет. Комитет. циркуляр № 1622 от 13 янв. 1925 "двухнедельник донок. окружного отдела народн. образов." Рост. на Дону 1925, III-IV.

185. Журавлев - К вопросу об изучении читателя "Красная Рота" Харьков 1923 № 32.

186. Золотарев И. - Читательские интересы комсомола УВО. "опутник Политработника" М. 1924 № 6.

187. Кагаров Е. проф. - Літературні вкуси в дитинстві і юнош. візросі. "Путь просвєщ." 1923
 № 5 от. 166-174. /погляди нім.пони-
 холога Кваота/.
188. Каплин А. - Крєстьянск. читатель /подольского уез-
 да/. Рабоч. чит-ль, 1925, № 9 /девять/.
189. Модзалевский В. - 3 исторіі книги на Украині. /читач
 ХУІІІот./ "Книгарь" Київ 1918. ч.5.
 от. 235-239.
190. Міковський Ан. - Биоліотека Т. Шевченко. /в реєстром
 книжк/. "Книгарь" Київ 1917, ч.3. от.
 107-113.
191. О - нь м. - К вопросу изучения читательских типов.
 "Рабочий Клуб" Харьков 1925, № 9.
192. Рочинский А. - Наблюдение над чтением партизан.
 "Партработа в полку" - орган Украин. Пу-
 окра, Харьк. 1923, № 4.
193. Силенко А. - Газети в арміі. Г. "Нова Рада" 1917 ч. 149.
194. Сірополко С. - Взірцевий катальог шкільної та народ-
 ньої бібліотеки. Київ. "Всеушито" 1918 р
 от. 31 ц.н.п. /див. передмову Сірополко/
195. Тихоміров, Христовоєва и Давидов. - Работа вь Зек-
 окои биоліотекь-читальнь Ставропольскои
 гуо. - Ставрополь 1917.
196. Трилюцький Ол. - Сучасне село. Вид. "Ч. шлях" /К/ 1924
197. Фридьєва Н. Я. - К вопросу оо изучении читателя.
 "Красн. био-рь", М. 1925 № 2.
198. Фридьєва Н. Я. - маленький опыт одной организации чи-
 тателей /Київ/. "Красн. био-рь" М. 1924
 № 8.
199. Фридьєва Н. Я. - Современные вопросы читателя /Кие-
 ва/ и активность биоліотеки. "Красн.
 био-рь" М. 1924. № 1.
200. Хлеоцевич Е. И. изучение читательских интересов. М.
 1923. Изд. "Красн. Новь" Г. П. Л. /див.
 анкету Киевского Пуокра и т. п./
201. Цируль Лн. - Вопросы психологии в политпросветрабо-
 те. "Путь к коммун." Л. 1923. № 1-2.
202. Череди́нченко В. - дитяча книжка на селі. "Педагог.
 Журнал для вчителів початкових шкіл на
 Полтавщині". Полтава 1917 № 7-12.
203. "Читатель и книга" - Со. под ред. Боровича. Харьков.
 1925 г.
204. "Клуб, био-ка, красныи уголок" под редакц. М. Волина.
 Харьков. Изд. УВО. 1924. див. "Читатель"
 на втор. 139-143.
205. Штоке Г. - Книга на село. "Шлях до Коммунізму"
 Харьк. 1924 № 5.

Н.Г.Ковель.

Українознавчі видання, що їх було
заборонено на терені України /в
окладі колишньої Росії/

I.

Окремі видання /заарештовано, затвержено на них арешт, знищено/.

68. Брукер, Луї де. - Партія та професіональні опілки. Переклад з французької мови і передмова левка Іркеніча. Київ. 1906. видавн. "шлях". друк. 1-ої Київськ. Артіль друкарської справи. стрн. 128. /знищ./
69. Василюченко С. - Оповідання. Київ, 1915. видавн. "Вік". друк. В.П. Бондаренка та П.В. Гніздовського. "Українська бібліотека" № 22 /на оборотці 23/. /затв./
70. Дошвітні Огні. Збірка поезії и прози до читання и декламації. Київ, 1914. видання 1-ше и друге. Упорядкував В. Гринченко, з портретами авторів и артистів, з музикою М. Лисенка та М. Левицького. Третє видання С. Череповського. Тип. и.и. Чоколова. /знищ./
71. Драгоманов М. - Шевченко, Українці и Соціалізм. З передмовою и примітками А. Піковського. Київ. 1914. видавниче т-во "Криниця" стрн. 104. друк. В.П. Бондаренка та П.В. Гніздовського /знищ./
72. Затишок-могуценко С. - За стінами. /Золота клітка/. Драматичні малюнки на 4 дії, Харків. 1915. Тип. "Печатник". /заар./
73. Земля. Сборник пятый. 1911. Московское книгоиздательство. Тип. т-ва А.А. Левенсонъ. /знищ./
74. Копія судного журналу общаго приутогствія Екатеринославскаго губернскаго правленія от 10 марта 1914 года. /знищ./
75. Левченко, Гаврило. - Цивільний шлюб. П'єса на 3 дії. Київ. 1914. Вид. С.В. Пушотомита, друк. 1-ої Київськ. друк. Спілки. /затв./
76. Пилипович, М. - Про рідну українську мову. Київ. 1914. Вид. "Знання" друк. А.І. Гроомана. /затв./
77. Степняк-Кравчинскій С.М. - Штундиотъ Павелъ Руденко. Романъ. Спб. 1906. Изд. В. Вруцелскаго. Тип. и.и. Клобукова /знищ./
78. Труды Харьковскаго Областного общества Всероссийскаго Союза Городов по вопросу обь устроитвѣ и эвакуаціи беженцевъ. Харьковъ. 29, 30 ноября и 1 декабря 1915 г. Харьковъ. Тип. "Печатникъ" /заар./
79. Чому наша земля звѣтся Україною. видання Полтавської Української книгарні. друк. т-ва Ряушинських Москва 1916. /заборонено з приводу вілського отану/.

х/ Див. "Бібліот. Журнал" ч. 6-7.

80. Шевченко Т. - Коопарь. видання "О-ва им. Т. Шевчен-
ка для допом. нужд. урож. южн. Росії
учащ. вь внош. учесныхъ завед. вь Пе-
тербурга" та "Благотвор. о-ва над.
оощепольз. и дешевыхъ книгъ". Спо.
1906. Книгоизд. Шмидта. отпр. ХУІ +
+ 634 /заар./.

81. Шевченко Т. - Коопарь. видання "О-ва им. Т. Г. Шевч.
ля допом. нужд. урож. юж. Рос. уч. вь
внош. уч. завед. вь С. Петеро." та "Бла-
готв. о-ва над. оощепольз. и дешев.
книгъ". Тип. Шмидта. /зниц./

82.

II.

Журнали українською мовою.

82. "Давія". Київ. 1913. № 3 /затв./

83. "Літературно-науковий Вістник" 1909 ч. У, УІ, УІІ,
ІХ. /зниц./

84. "Літературно-науковий Вістник" 1911. ч. УІІ-УІІІ.
/зниц./

85. "Маяк" Київ 1914 № 15 /затв./

86. "Маяк" Київ 1913 № 27 /затв./

87. "Сніг" Харків. 1912 № 43 /затв./

III.

Журнали російською мовою.

88. "Вегетеріанское Осозраніе" Київ 1915 № 4 /затв./

89. "Голосъ Труда" Київ. 1913. № 10, 11, 12 /затв./

90. "Дни нашей жизни". Харків 1912 № 9-12 /зниц./

91. "Колючки" Харків 1913 № 30 /заар./

92. "Молодой Журналь" Одеса № 1 /затв./

93. "Осозраніе" Одеса. 1913. № 4 /зниц./

94. "Нагайка". Харків. 1915 № 6 /затв./

95. "Слово Истини". Одеса. 1913. № 14. /зниц./

96. "Слово Истини" Одеса 1914 № 30 /зниц./

97. "Слово Истини" Одеса 1914 № 47 /заар./

97. "Украинская Жизнь". Москва. 1913 № 11 /затв./

IV.

..... чужою мовою.

98. "Кувинж-молдовенеск" Кишиневъ 1913 № 5 /затв./

99. "Чехославянинъ". Київ 1913
№ 163 /затв./

100. "Эллиникоо Аотир". Одеса 1913 № 3 /заар./

V.

Газети російськ. мовою.

101. "Бессарабская Жизнь". Кишиневъ 1912 № 217 /затв./

102. "Бессарабская Жизнь" Кишиневъ 1913 № 69 /затв./

103. "Бессарабская Жизнь" Кишиневъ 1913 № 221 /заар./

104. "Бессарабская Жизнь" Кишиневъ 1913 № 277 /затв./

105. "Бессарабскіа Телеграфъ" Бендеры. 1913 № 142
/заар./

106. "Вечерняя Южная Имоля" Одеса 1913 № 2 /зниц./

107. "Вечерняя Южная Имоля" Одеса 1913 № 10 /затв./

108. "Вечерняя Южная Имоля" Одеса 1913 № 30, 37, 59.
/зниц./

109. "Вѣстникъ Юга". Катеринослава. 1914 № 650 /затв./

110. "Голосъ Кишинева" Кишиневъ. 1913 № 89 /затв./

111. "Голосъ Кишинева", Кишиневъ. 1914 № 194 /затв./

112. "Голосъ Одессы" Одеса 1910 № 155, 164 /зниц./

113. "Голосъ Одессы" Одеса 1911 № 705-453 /зниц./

114. "Голосъ Одессы". Одеса. 1913 м. 1204 /затв./
 115. "Двуглавый Орелъ" Київ. 1914 м. 57 /затв./
 116. "Другъ" Кишиневъ. 1913 м. 265, 267. /затв./
 117. "Другъ" Кишиневъ. 1914 м. 105, 114, 116. /затв./
 118. "Еврейская Хроника" Кишиневъ. 1914 м. 43, 44 /затв./
 119. "Екатеринославское Утро". Екатеринослав. 1914 м. 540 /затв./
 120. "Кіевлянинъ" Київ. 1913 м. 266 /затв./
 121. "Кіевская мысль" Київ. 1913 м. 269 /затв./
 122. "Маленькія Одесскія новости". Одеса. 1913 м. 2 /затв./
 123. "Маленькія Одесскія новости". Одеса. 1914 м. 189 /затв./
 124. "Мѣстная жизнь" Кишиневъ. 1913 м. 3 /затв./
 125. "Наша Одеса". 1913 м. 66 /затв./
 126. "Наше Дѣло". Київ. 1912 м. 19 /затв./
 127. "Новости Кишинева". Кишиневъ. 1913 м. 4 /затв./
 128. "Новости Нга" Керчь. 1913 м. 237 /затв./
 129. "Одесская Копѣйка". Одеса. 1914 м. 11 /затв./
 130. "Одесская Почта". Одеса. 1911 м. 591 /затв./
 131. "Одесскіе Курьеръ". Одеса. 1913 м. 588, 589, 595, 607, 610, 613, 622. /затв./
 132. "Одесскіе Листокъ". Одеса. 1912 м. 244 /затв./
 133. "Одесскіе Листокъ". Одеса. 1913 м. 163 /затв./
 134. "Одесскіе Листокъ". Одеса. 1913 м. 197, 203 /затв./
 135. "Одесскіе Листокъ". Одеса. 1913 м. 259 /затв./
 136. "Одесскіе Печатники". Одеса. 1913 м. 15 /затв./
 137. "Одесскія новости". Одеса. 1911р. м. 8390, 8585, 8599 /затв./
 138. "Одесскія новости". Одеса. 1912р. м. 8703, 8726, 8801, 8829 /затв./
 139. "Одесскія новости". Одеса. 1913р. м. 8847, 8853 /затв./
 140. "Одесскія новости". Одеса. 1913р. м. 8967, 8981, 9024, 9053, 9062, 9093, 9107, 9110 /затв./
 141. "Одесскія новости". Одеса. 1913р. м. 9140 /затв./
 142. "Одесское Слово". Одеса. 1914р. м. 9349, 9453 /затв./
 143. "Одесское Слово". Одеса. 1912р. м. 928 /затв./
 144. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1085 /затв./
 145. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1142 /затв./
 146. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1170 /затв./
 147. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 2166 /затв./
 148. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1670 /затв./
 149. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 2166 /затв./
 150. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 5353 /затв./
 151. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 23 /затв./
 152. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 327 /затв./
 153. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 541, 559, 730 /затв./
 154. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 94 /затв./
 155. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 94 /затв./
 156. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1772 /затв./
 157. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 158. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 159. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 160. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 161. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 162. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 163. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 164. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 165. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 166. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 167. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 168. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 169. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 170. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 171. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 172. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 173. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 174. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 175. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 176. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 177. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 178. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 179. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 180. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 181. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 182. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 183. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 184. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 185. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 186. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 187. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 188. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 189. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 190. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 191. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 192. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 193. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 194. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 195. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 196. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 197. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 198. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 199. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./
 200. "Одесское Слово". Одеса. 1913р. м. 1605 /затв./

У1.
 Періодичні видання, до їх припинення під час війни
 1914-1918р.р. на підставі "положенія воєнного про чрезвычай-
 ную охрану".

164. "Голосъ Приднѣпровья" Черкасскіе, припинено 20.11.14р.
 165. "Донецкая жизнь" Луганск. 29.11.14р.

166. "Екатеринославська лямбда" Катеринослав. 22.УІ.15р.
 167. "Кієвська лямбда" Київ. 6.УІ.15р.
 168. "Кієвські брацкі листок" Київ. 31.ХІІ.15р.
 169. "Кієвський Телеграф" Київ. 6.УІ.15р.
 170. "Літературно-науковий Вісник" Київ. 17.І.15р.
 171. "Маяк" Київ. 31.УІІ.14р.
 172. "Новости Александровка" Александровк. 7.ІХ.14р.
 173. "Одеські новости" Одеса. 10.ХІІ.14р.
 174. "Основа" Одеса. 30.І.16р.
 175. "Провінціальний Голова" Умань. 7.ХІІ.14р.
 176. "Рада" Київ. 8.УІІІ.14р.
 177. "Світло" Київ. 9.І.15р.
 178. "Слово" Харків. 24.І.15р.
 179. "Унзер Лебен" Одеса. 7.УІ.15р.
 180. "Мужна лямбда" Київ. 19.ХІ.14р.
 181. "Латинська лямбда" Ялта 29.ХІІ.16.

УІІ.

Українознавча література, що її видано
 за кордоном, яка була заборонена російськ. цензурою.

182. Андреев, П. - Початки релігії. Переклав Микола За-
 лізняк. /О.м.в./ 1915. 46+/2/ стр.
 /Партія Українських соц.револ./.
183. Бартошевич Іоанн. - Нови проповіді празничні,
 Львов, 1906. /4+/ 109 + /2/ стр.
184. Бартошевич Іоанн - Провіді недільні для сіль-
 ського народу. 2 доповнене виданне.
 Львов, 1900. /3+/415+/3/ стр.
185. Б а х А. - Цар-голод. Видане 2. 1915. 71+3 стр.
186. Б а х А. - Економічні нарис. Переклав Микола За-
 лізняк. Видане ІІ. 1915 /2+/194+/4/
 стр.
187. Брінк, ван ден - Важне питання. Софія. 1915. 13+/3/
 стр. /Укр.соц.демокр. № 5/.
188. Ваит Е.Т. - Дорога до Христа. Видане міжнародної
 видавничої опілки в Гаагуді ... 1914
 156+/2/ стр.
189. Василенко Л. - Світова війна. 1915. 21+/3/ стр.
190. Вісник союзу визволення України. Видане і відпові-
 дає за редакцією Омелян Бачинський.
 Рік ІІ ч. ІІ-ІЗ. Відень, март 1915.
 24 стр.
191. Винниченко В. - Честнотъ оъ сооом /повѣсть/. мѣш-
 хень, Лемпдигъ. 1914. /2+/ 349 стр.
192. Волховський Ч. - Казка про несправедного царя /як
 він до розуму прийшов і яку людям по-
 раду дав/. ІІ укр. видане /О.м. 1 р.
 в./ 33+ /3/ стр. /Парт. Укр.соц.ре-
 вол./
193. Волховський Ч. - Казка про оалдатовку душу. ІІ укр.
 видане в перекладі миколи Залізняка
 1915. 13+ /3/ стр. /Парт. укр.соц.
 револ./
194. Волховський Ч. - Як мужик став довжником у воіх.
 /Казка/. 1915. 29+/3/ стр. /Парт. Укр.
 соц. револ./

195. Дікштайн С. - Що в чого живе. 1915. 60+ / 4 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
196. Драгоманів Михайло - Віра і громадська справа. 1915. 13+ / 3 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
197. Драгоманів Михайло - Листи на наддніпрянську Україну. II видане. 1915. 114+ / 3 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
198. Драгоманів Михайло - Рама і поступ. 1915. 72+ / 3 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
199. Драгоманів Михайло - Старі хартії вільності. 1915. 80+ / 2 / стр. / Політична бібліотека. /
200. Драгоманів Михайло - Чудацькі думки про українську національну справу. 1915. 121+ / 3 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
201. Житловський Х. - Соціалізм і національне питання. 1915. 68+ / 4 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
202. Залізняк Микола - Самоцінна Україна - неосоціалістичне гасло. 1915. 12+ / 2 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
203. Залізняк Микола. Українці, Росія і війна / замітки і матеріали / 1915. 40+ / 4 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
204. З великої європейської війни з ілюстраціями і урядовими оповістями убитих і ранених воїнів-Російців. Нью-Йорк. 1915. 107+ / 21 / стр.
205. Запорожець. - Календар для народу на 1914 рік. Коломия. / 34+ + 261+ / 11 / стр.
206. Захлявня книжочка. Видали полонені українці табору Вецляр. Вецляр 1916. 62 стр.
207. Ілюстрований календар "Канадського Русина" на переотупний рік 1916. Вінніпег, Ман. 1915 XL + 206+ / 2 / стр.
208. Ілюстрований календар сирітського дому для Американських Русинів на рік 1915. / 34+ + 35+ 264+ / 8 / стр.
209. Кавтський Карл - Національна держава, імперіалістична держава і соціялізм. Переклад з німецького з додатком: Соціалізм, завоювальницька політика, патріотизм і націоналізм. Написав Дмитро Сметанка. 1915. 93+ / 3 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
210. Кавтський Карл - Національність і інтернаціональність. 1915. 54+ / 4 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
211. Коворіо Михайло - Діточе свято. Сценічний образок в 2 діях. Львів, 1914. 15+ / 1 / стр. / Видане Укр. педагог. товариства. /
212. Кульчицький Людвік - Федералізм і соціалістична політика. Переклад з польського за дозволом автора Л. Миколаченко. 1915. 39+ / 5 / стр. / Парт. Укр. соц. револю. /
213. Лебедева Віра. - Вінок на могилу Тараса Шевченка. Діти на ... в 4 видолонках. Львів 1914. 8 стр. / Видане ... педагог. тов. /

214. Левицький Євген, д-р - листи з Німеччини. Відень 1916. 49+ / 1 / отрн. / Видане Союзом визволення України /.
215. Лепкий Богдан - Про Шевченків козар. Львів, 1914. / 2 / + 64 отрн.
216. Ліокнехт Вільгельм. - Чи Європа має оказати. Слово остероги до німецького народу. 1915. 57+ / 3 / от. / Парт. Укр. оод. револ. /
217. Лозинський Михайло - Утворення українського коронного краю в Австрії. 1915 / 4 / + 75 + / 2 / отрн. / Політична бібліотека /.
218. Лукіянович Денис. - Про життя Тараса Шевченка. Львів 23 + / 1 / отрн.
219. Лукіянович Денис - Про Шевченкові твори Львів. 23+ / 1 / отрн.
220. Лявсаль Ф. - Про суть конституції. III укр. вид. в перекладі Івана Франка 1915. 44 отрн. / Парт. Укр. оод. револ. /
221. М. К. - Русалка Днітрова. Сценичний образок в 2 діях. Написав К. М. Львів 1914. оотрн. / Видане укр. педагог. товариства /.
222. Михайленко М. - "Визвольні маніфести" російського уряду в теперішній війні. 1915. 29+ / 3 / отрн. / Парт. Укр. оод. револ. /
223. Михайленко М. - Росія и Україна. З приводу теперішньої світової війни. 1915. 45+ / 4 / отрн. / Парт. укр. оод. револ. /
224. Міцкевич Адам. - Історична драма в р.р. 1831-1832. З додатком життєпису А. Міцкевича та вибору його поезії у перекладі на українську мову. Видав д-р Іван Франко. Львів, 1914. / 4 / + 7 + XII + + 224 отрн.
225. Молода Україна. часопис української молодіжи. Рік I ч. I. Січень 1900. Львів, 1900. 44 от.
226. Назарук Осип д-р - що се є: суспільні класи, ооротья клас, оуржуазія, пролетаріят, капіталізм і організація. Видане 19. 1915. 29 + / 3 / отрн. / Парт. укр. оод. револ. /
227. Національна справа, інтернаціоналізм, імперіялізм і ооціалізм. Збірка статей К. Реннера и О. Гаммера. 1915. 104 + / 4 / отрн. / Парт. Укр. оод. револ. /
228. Наша пісня. Вестер 1916. 33+ / 1 / отр. / Видання Союзом визволення України /.
229. Пернерторфер, Ангельберг. - Про новітній націоналізм. 1915. 12+ / 4 / отрн. / Парт. укр. оод. револ. /
230. Реннер, Карл д-р - Надія як правна ідея і інтернаціонал. 1915. 29+ / 3 / отрн. / Парт. укр. оод. револ. /

231. Реннер, Карл - Проблеми оходу. /національне питання на сході/ 1910. 43+ /5/ стрн. /парт. /кр. соц. револ./
232. Ручка, Ірмі - Російські соціалісти і теперішня війна. З передмовою Миколи Залізняка. /Україні, Росія і війна. 1910. 90 + /4/ стрн. /парт. /кр. соц. револ./
233. Раминський В. - Повстання селян в Англії. II укр. вид. в перекладі Миколи Залізняка /о.р.в/ 20+ /4/ стрн. /парт. /кр. соц. револ./
234. Савояк Теодор, - науки на неділі. Другий наклад. Львів. 1913 /4/ + 607 + 7 стрн.
235. Стаданович, Роман - Самостійна Україна. Відповідь на от. п. 2. "Українська держава", поміщену в 67 ч. "Буковина" Львів. 1900. 27 + /1/ стрн.
236. Талін Борис - Ато як панував над московським народом. Дуже цікаве оповідання про Росію. Переклав Микола Залізник. Львів, 1914. /1/ + 60 стрн.
237. Томашівський С. - Галичина. Політично-історичний нарис з приводу світової війни. видане II. 1915. 32 стрн. /Політична бібліотека/.
238. Українська Галичина - окремих коронний край. 1915. 17+ /3/ стрн. /Парт. /кр. соц. револ./
239. Федик, Теодор - Пісні про Канаду і Австрію. У посиланні 1 поправлене видане. Вінніпег, Ман. 1914 190+ /2/ стр
240. Франко Іван - Темне царство. Студія з приводу Шевченкових поезій: "Сон і Кавказ". Львів, 1914. /1/ + 47 стрн
241. Чи є тепер панщина. Оповідання. 1910, 36 стр. /парт. /кр. соц. револ./
242. Чухатий М. - Митрополит Іпатій потім. Апостол церковної єдності. /в 300-літній мильон його смерті/ Львів 1914. /1/ + 95 стрн.
243. Шашкевич, Маркіян і Головацький Яків. - Твори. видане II. /з додатком творів Івана Яворницького і Івана Падуря/ . Львів. 1913 /4/ + 406 стрн.
244. Швачка В. - Чому позичали віру. II видане 1915. 17+ /3/ стрн /Парт. /кр. соц. револ./
245. Шевченко Тарас. - Історичні поеми. 31 вступом і примітками Дмитра Миколошинна. Коломия, 1914 /3/ + 111 + 151 + 26 стрн.
246. Шевченко Тарас - Козар. /висір поезій/. Випуск I. Відень. 1915. 111 + /1/ + 107 + /1/ стрн. + 1 портрет.
247. Шептицький Андрій, Митрополит. - Канадизмський Русинам. Львів, 1911. /1/ + 93 + /2/ стрн.
248. Batchinsky, Eugène. Musées ukrainiens. Lausanne. 1916. 12 p.
249. Fedortchouk, Iar le réveil national des Ukrainiens. Paris. 1912. 46 + 1 p.p.

250. Cehelskyj, L. Dr. Der Krieg, die Ukraina u. die Balkan -
staaten. Im Anhang: Die Beziehungen der Ukra-
ina zu den Balkanvölkern u. die Aufrufe des
Bundes zur Befreiung der Ukraina. Wien.
1915. 53 S.
251. Donzow, Dmytro. Die ukrainische Staatsidee u. der
Krieg gegen Russland. Berlin. 1915. 68 S.
252. Kadzielski, Stanislaw. Kiew-Sibirische Erlebnisse von
1892 bis 1900 u. die 24 tägige Komödie des
Kiewer Kriegsgerichts mit 39 sog. politischen
Verbrechern im Sommer 1894. Zürich 1905. 280 S.
253. Lewicky, Eugen, Dr. Ukrainer u. die Interessen Deutsch-
lands. Rede, gehalten am 7 Mai 1915 im
grossen Wagner-Saal zu München. Berlin
1915. 65. S.
254. Puluji, I., Hofrat Dr., Ukraina u. ihre internationale
politische Bedeutung. Wien. 1915. 41 S.
255. Rudnyckyj, Stephan, Dr. Ukraina u. die Ukrainer.
2. Aufl. Berlin. 1915. 48 S.
256. Stahl, P. S. Maroussia. D'après la légende de Marko
Wovzok (!) Paris, II + 314 p.p.
257. Wade, Mary Hazelton. The little Russian. London. 96p.
258. Цехелски, Лонгинъ. Украинство то нѣмска интрига
ли е? Отговоръ на на русофилитѣ. Я. Ро-
манчукъ и др. Н. Бобчевъ. София. 1915.
III + I стр.

Література, що її було заарештовано,
але арешти знято по суду.

1. "Агрономический Журнал". Харків. 1914. № 2.
2. "Екатеринославское Утро". Катеринослав, 1914. № 757.
3. "Колоски". Харків, 1913. № 9.
4. "Маленькія Одеськія Новости". Одеса, 1913. №№ 68, 80.
1914. № 254.
5. "Нагайка". Харків. 1915. № 4.
6. "Настоящее Жало". Харків, 1914. № 8.
7. "Одесский Листок". Одеса, 1913. № 99.
8. "Одесский Понедельник". Одеса, 1913. № 3.
9. "Одесские Новости". Одеса, 1913. №№ 8975, 9009, 9050, 9150.
10. "Одесские Новости". Одеса, 1914. №№ 9257, 9332, 9337, 9453.
11. "Основа". Одеса, 1915. № 3.
12. "Русская Правда". Катеринослав, 1914. № 2332.
13. "Слово Истины". Одеса, 1914. № 47.
14. "Сніг". Харків. 1912. № 41.
15. "Срочная Вечерняя Почта". Одеса, 1912. № 214.
16. "Утро". Харків, 1913. №№ 1905, 2076, 2097, 2110.
17. "Утро". Харків. 1914. №№ 2288, 2573.
18. "Хлібороб". Харків, 1916. №№ 5-6; 7-8.
19. "Южная Заря". Катеринослав. 1913. № 2042.
20. "Южная Мель". Одеса, 1913. №№ 406, 627, 640.
21. "Южный Край". Харків, 1913. №№ 11818, 11901.
22. "Южный Край". Харків, 1914. № 12010.
23. "Dziennik Kijowski". Київ, 1913. № 330.
24. "Шевченко Т. Коозарь. В редакції В. Доманицького. Київ 1914.
Видавниче т-во "Криниця".
25. "Южно-Русские сельско-хозяйственные календарь на 1915 годъ.
Изданіе журнала "Хлібороб". Бесплатное приложение к журналу "Хлібороб" на 1915 годъ. Харків.
1916. Тип. Бенинь.

(Складено на підставі матеріялів "Книжной Летописи" за 1913-1917 р.р.)

- : - : - : - : - : - : -

З нових поступлень до Кабінету
Бібліотекознавства
/з I/X - I/XII 1925 р./

1. Дмитриев, М. - Техника книги. М. 1925.
2. Бетгер Е. - Десятичная система библиографической классификации. Ташкент. 1925.
3. Балика Д. - Библиотека в прошлом. Київ. 1925.
4. Библиотечная активная работа. Под ред. Хлебцевича. М. 1925.
5. Петровский М. - Принципы и методы класовой работы. М.
6. Бергман С. - Опыт методики класовой работы. М. 1925.
7. Матеріали до української бібліографії. т. I-III Львів 1909-11
8. Временник общества друзей русской книги. I. Париж. 1925.
9. Красный Библиотекарь. 1925. № 9, 10.
10. Пулін, П. - "Ceramica" по давніх російських часописах.
К. 1925.
11. Биковський Е. - Библиотечна справа в Чехословакии. К.

12. Куцаєв М.М. - Книга, як поняття і предмет науки та бібліографія, як документальна наука про книгу. К. 1925.
13. Маолов С. - Комітет для опису видань, що вийшли на території України в XVI-XVIII вв. К. 1925.
14. The Library Association Record, 1925, No. 9-11.
15. Fellows, Cataloguing Rules. - New - York, 1922.
16. Sayers, B. Introduction to the Library Classification, L. 1922.
17. Baker, E. The public library. London. 1924.
18. Schottenloher, K. Flugblatt u. Zeitung. Berlin. 1922.
19. Milkau, F. Zentralkataloge u. Titeldrucke. Leipzig. 1922.
20. Diez, H. Das Zeitungswesen. Berlin-Leipzig. 1919.

- : - : - : - : - : - : -

Грошове оправдання

Редакції.

На видавничий фонд "Бібліотечного Журнала" зложили в серпні-листопаді 1925р.: П. Терлецький - 50 коп., Г. Віла - 50 коп., П. Делуцька - 50 коп., Е. Кошиновський - 50 коп., К. Тумковська - 50 коп., Н. Балиновська - 50 коп., В. Чехівська - 20 коп., Ф. Макошменко - 50 коп., П. Іванець - 50 коп., Г. Барзілович - 50 коп., Л. Грузиненко - 50 коп., О. Карпінська - 50 коп., К. Мазилникова - 50 коп., Б. Зданевич - 50 коп., М. Ясинський - 1 каро., П. Ліскорська - 50 коп., О. Ліскорська - 50 коп., Н. Козель - 50 коп., Г. Вовк - 50 коп., З. Дурдуківська - 50 коп., Л. і В. Маяковська - 1 каро., Л. Губська - 50 коп., П. Житецький - 50 коп., М. Сагарда - 50 коп., П. Кравченко - 50 коп., Л. Бондаренко - 50 коп., П. Неостеровський - 50 коп., Х. Араджіоні - 50 коп., Ніна Араджіоні - 50 коп., О. Бродовська - 50 коп., О. Чолганська - 50 коп., Е. Сімашкевич - 50 коп., О. Ляшенко - 50 коп., Л. Грузиненко зложила невитрачену решту із грошей, зібраних на подорож, в сумі 1 каро. 80 коп. Всього 19 каро. Поквітовано в ч. 2-3 "Бібліотечного Журнала" - 17 каро. 55 коп. - разом 36 каро. 55 коп.

Витрачено: Воксовий папір 9 каро., копірка і окладина для 1 і 2-3 чисел "Б.Ж." - 3 каро., друкарщини за 4-5-те число "Б.Ж." - 9 каро. 90 коп., копірка 52 коп., картон для окладинки 45 коп., палятурщиці за вершуровання 50 коп., друкарщини за 6-7-ме число "Б.Ж." - 13 каро. 60 коп., копірка 80 коп., картон для окладинки 20 коп., - всього 37 каро. 97 коп.

Редакція користується цєю нагодою для того, щоб висловити подяку всім товаришам, котрі допомогли своїми пожертвами. Зокрема належить подяка Адміністрації В.Б.У., що не одмовляла Редакції ні допомоги, ні оприяння, де воно було потрібне.

Бажаючи поставити видання на більш певний ґрунт, Редакція на початку грудня ц.р. звернулася до співробітників В.Б.У. з таким закликом:

"Редакція "Бібліотечного Журнала" випустила протягом 9-ти місяців 7 чисел в 4-х зшитках. За той час зібрано на видавничий фонд 34 каро. 75 коп. Досвід показав, що один зшиток розміром коло 60 стор., тобто коло 3-х аркушів друку, відбитий в 5-и примірниках, коштує коло 14 каро.

Хто перечитував наш журнал, той напевд заперечуватиме твердження, що це видання, не вважаючи на його зовнішню скромність, по своєму характеру може відіграти роль не тільки у внутрішнім житті ВВУ, але й на ширшій арені. З першого ж числа "Біологічний Журнал" взяв такий тон і напрям, які підносять його понад міру домашнього видання, призначеного для виступів початкущих письменників, надають йому значіння поважного знаряддя для вивчення проблем біологікознавства в рамках ВВУ, та по за межами нашої бібліотеки. Очевидно, що "Біологічний Журнал", борючись за таке місце, не забуває і не забуватиме того, що він повинен одужати в першу чергу справі літературного виховання тих із нашого колективу, що не виступали ще на ширшій полі і хотіли би на початку поспробувати свої сили перед обмеженим колом читачів.

На жаль "Біологічний Журнал" не мав досі твердої і певної матеріальної бази, чим і пояснюється нерегулярний вихід журналу, со літературного матеріалу, як показує портфель редакції, наводиться стільки, що можна було би випустити один зшиток на місяць. Редакція думає, що треба було би в інтересі справи гарантувати "Біологічному Журналові" твердий місячний бюджет в розмірі 15 кар. і тому звертається до всіх тих Товаришів, кому дорогий наш орган, з закликом забезпечити журналові правильним щомісячним даток. Сподіваючись, що більшість членів нашого колективу відповість на прохання Редакції, думаємо, що згадану суму в 15 кар. можна буде зібрати, коли кожен підпише приблизно по 6 копійок в одного червня своєї місячної платні. Багато було би зібрати гроші п'ятого числа кожного місяця, даючи Редакції таким способом, як об'явлено на видання чергового числа."

Відозвавшись на це, співробітники підписали суму в 22 кар. 05 коп. Оцінюючи цей факт, як знак того, що видавання "Біологічного Журнала" оправді відчувається, як річ вчасна і потрібна, Редакція доложити всіх зусиль до того, щоб поставити наш орган на відповідну височину і що до змісту, і що до зовнішнього виконання, і оміркує в найближчій часі можливі форми розширення нашої видавничої справи взагалі.-

Редакція "Біологічного Журнала".

Грудень 1925 року.

- : - : - : - : - : - : -

